

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

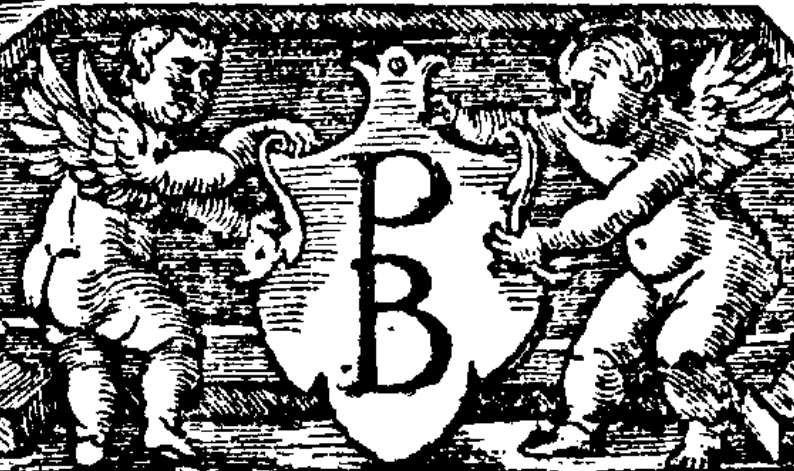
HESIO

**DI ASCRAEI O
PERA ET DIES, E-**
giacò carmine Latinè red-

dita, autore
GEORGIO RÔ
tallero.

**Eiusdem Epigramma
tùm Liber.**

1 5 4 6.

CLARISSI

MO VIRO SINGVLARI
PRVDENTIA ET VIRTUTE PRAE
dito D. Vincentio Cornelio, Cæsa-
reæ Maiestati à Thesauris &c.

Georgius Rotaller
S. P. D.

Amorum hoc tem-
pore est peruersi-
tas, uir ornatissi-
me, ut nihil propè
honestum, nihil syn-
cerum placeat, o-
mnes ad turpissima quæq; & impu-
rissima proruant, nec suis se metis cō-
tineant, sed alienos quoq; fontes pol-
luere, & res optimas ad pessima quæ-
que applicare, non uereantur. Id ue-
ro cū in alijs perquam multis, tum
in Poëtica maximè conspicitur. Nam
cū eam ad celebrandum Deum, ex

EPISTOLA NVN

uendamq; naturæ humanæ feritatē,
 & morum barbariē, principio inuen-
 tam esse, cū Dauidis Psalmi, tum ue-
 terem etiam Poëtarum hymni aliq;
 scriptores luculenter testētur, nunc
 eam homines à prisca illa & pietate
 & gravitate nimium degenerantes,
 nō solum ad futes nugas, sed etiam
 ad obscœnos amores, libidinesq; de-
 cantandas ferē cōuerterunt. quodq;
 scelus Ethnici etiam in suis detestati
 sunt, & graui animaduersione dignū
 censuerūt, id Christiani nominis pro-
 fessores amplectuntur, ac in eo adco
 sibi placent, ut nihil laude hederaq;
 dignum præstare uideantur, nisi o-
 mnes paginas lasciuis iocis, incestis &
 moribus, spurcissimisq; stupris refar-
 ciant. Rectē grauiusq; ait in Pythiis
 Pindarus:

κῆλα δ' ἐκαὶ
 συμόγων δέλγει φάλαξ. Sed addit:
 ἀμφί τε λα-

πίδα

CVRATORIA

ῥῖδ' ἄσφία βαθυκόλ-

πων τε μοισᾶν.

ὅσα δὲ μὴ πεφίληκε

Ζεὺς, ἀτύζον' ὁ βοᾶν

περίδων αἰόντα

γᾶν τε, καὶ πόντον κατ' ἄμαιμάκῃον.

Castæ sunt Musæ, nec quicquam nisi quod uirgineum sit, & pudicitia probitateq; commendetur, amplectunt, obscœna procul à suo thoro arcant & execrantur. Quare non ex fontibus Musarum limpidissimis bibisse obscœni illi scriptôres, sed Venereo aliquo Circæque poculo dementati, ad impurū illud scribendi cacoëthes deuoluti mihi uidentur. Hinc multorum odijs Poëtica proscinditur, hinc tanq̃ uenenum, aut Sirenum quosdam scopulos, fugiendam esse quidā uociferantur, qui quàm rectè faciūt, ipsi uiderint, qui artem laudatam per se et præclaram, ingeniorum quorundam petulantia prouocati calumniæ

EPISTOLA NVN

entur, & odio plusquàm Vatiniano
 prosequantur. Nam cur robur cor-
 porisq; firmitatē, cur diuitias aliasq;
 res propē innumeras, bonas quidem
 illas, sed quibus tamē pessima quæq;
 designari uidemus, eadem opera nō
 traducunt? Sed cū iniquum sit, si
 quis uiribus fretus in obuios quoscū
 que impetum faciat, robur in crimen
 uocare: aut si quis opibus suis ad res
 nefarias abutatur, diuitias potius q̃ au-
 torem accusare: quid quæso indigni-
 us, quàm Poëticam, qua nihil delecta-
 bilius, nihil utiliùs, nihil honestius ex-
 cogitari queat, ob effrenatam Epicu-
 reorum quorundam petulantiam sic
 incessere & exagitare? Deprauata
 ingenia culpāda sunt, quæ donis Dei
 abutuntur, nec hominum uicia in res
 alioquī bonas transferri debēt. cū
 non minus illi Poëticam deforment,
 quàm si quis uenustissimam aliquam
 Apellis tabulam, aut eburneam Phi-
 diæ

diæ statuam cœno contamīnet. Sed id fato quodam rerum bonarum esse comparatum uidet̃, ut quò præstantiores sunt, eò nocētius ad alicꝝ perniciem, à peruersis ingenijs cōverti possint, quæ quidem calamitas & in philosophia, & laudatissimis quibusq; artibus & doctrinis maxime deplo-
randa est. Ego uero ex quo eruditio-
nis suauitatē percipere, & doctrinæ
fructus utcunq; degustare cœpi, Po-
ëticam ut uerè liberalem artem, sin-
gulari quodam amore semper prose-
quutus sum: ab obscœnis autem scri-
ptoribus tanq̃ à perniciosa aliqua pe-
ste abhorruī. Ac si quam mihi tandē
aliquando carminis scribendi faculta-
tem comparauero, ea ad illustrādam
diuini nominis gloriā, & eius gene-
ris argumenta, quæ & Reipub. uti-
lia, & mihi honesta erunt, tractanda,
quantulacunq; est cōferetur. Nunc
autem quod ueteri prouerbio iacta-

EPISTOLA NON

tur, Αἰς καὶ τὰ καλὰ, id nos hoc tem-
pore sequuti, Hesiodi antiquissimi
Poetae opusculum, cui titulus est, ἔργα
καὶ ἡμέραι, iam semel atq; iterum in lin-
guam Latinam conuersum, edimus
tertio, ut uel hac uarietate incitata iu-
uentus, haud uulgarē operam in hoc
autōre sibi ponendam existimet. Di-
gnus enim est quem non solum ado-
lescentes, uerum etiam maiores natu
diligenter cognoscant. tam cōcinna
suauitate, tanta grauitate, Lectorem
ad uirtutis honestiq; studium inuitat
& impellit. Amoenus, sententijs dis-
fertus, ad persuadendum Λεγόνταρος.
Quare nō immeritō sapientissimi o-
lim hoīes pueris hoc poema ad ung-
uem ediscendum soliti sunt propone-
re: ac adeo magno in honore & pre-
cio habitum est, ut dignum iudicave-
rint, qd plumbo insculptū, in Helico-
ne asseruaret. Sed ineptus sum, qui
auctoris dignitatē hīc uelim decanta-
re,

C V P A T O R I A

re, cū omnes libri sint pleni eius laudibus, plenæ sint sapientum uoces.

Quod autem ad me attinet, nemo mihi uitio, opinor, uerterit, q̃ post Nicolaum Vallam, ac Ioannem Vlpium, hunc mihi laborem sumēdum duxerim, si rationes meas, quibus adductus hoc opus aggressus sum, cognouerit. Nam cū annis ab hinc plus minus tribus, ingenij stylicq̃ excolendi gratia, unum atq̃ alterum locū in Hesiodo magis insignem, Elegiacis uersibus Latine expressissem, ac uiris quibusdam non mediocriter eruditis Louanij exhibuissem, siue iudicio illi, siue, q̃d existimo, nimio amore mei ducti, id fecerint, impense probauerunt, ac, uti eodem carminis genere totum hoc opus pertexerem, magnopere, autores fuerūt. Quibus cū ego eruditiois ingenijq̃ tenuitatem excusarem, q̃q̃ alij in eo interpretando suam operam nauassent, uerecun-

EPISTOLĀ NŪN

de refragarer: illi nequaquam has excusationes receperunt, & quid homines literati in Nicolao Valla desiderent, aperte exposuerunt: Vlpium autem quod etiam ipse pre se tulit, cum sibi uerbum est uerbo penitus exprimendum instituerit, magis tyronum, quam prouectiorum utilitati & uoluptati consuluisse. Quocirca neminem equum rerum estimatorum fore, qui id mihi in uitio positurus esset, si aliorum quoque exempla imitatus, in autore optimo utilissimoque hunc qualemcunque laborem collocarem. Feci itaque, & quod Hesiodus me plurimum semper affecerit, & ne amicorum eruditissimorum uoluntati repugnasse obstinatius uideri possem. At ut nusquam defunt *αλότεια* quaedam ingenia, a quorum petulantia ne Veneris quidem sandalium (quod dici solet) immune est, ut omnem omnibus calumniandi ansam preciderem, etiamsi id leuius sit, rationem quoque reddendam

C V P A T O R I A

dendam putaui, cur Heroicum poetam Elegiacis uersibus transtulerim. Cùm aut aliæ sint causæ, tum illa me mouit præcipuè (cùm aliorum exempla non deessent) quod parui referre uisum sit, si modo integra fide autor exponeretur, & argumentum non nimis grande esset, hoc ne an illo carminis genere id fieret. Deinde Elegiacum & naturæ meæ est accommodatius, & huic argumento, mea quidem sententia, congruentius. Labore profectò longè maiore nobis id constitit, quod sententia semper disticho absoluenda fuerit, cùm sæpe incidant longiores, quàm ut uno complecti, & rursus aliæ breuiores, quàm ut uno complere queas. Itaque hinc apta semper uerba excogitanda fuerunt, & talia; quæ non ab auctoris mente abhorrent, quod quod sit factum difficile & molestum, qui se in hoc genere exercuerunt, non ignorant. Id tamen interim studiose operam dedi-

EPISTOLA NVN

mus, ut quàm minimum extra cancellos & septa nobis ab autore circūdata euagaremur, nec tamen uerba uerbis superstitiose annumerare studuimus, quod cū fieri scitē in carmine non possit, tum ne in oratione quidē soluta Cicero faciendum esse censeat. Verum prolixior hīc sum, q̄ aut res ipsa postulet, aut obtrektorū turba mereatur, quorū iudicia nīhil moror, neq; magnopere metuo, ne me (ut Pindari uerbis utar) βάλοι λίθος καὶ φόνος, si hominibus literatis ac tibi, quod futurum spero, probabit, sub cuius auspicio hūc libellum euulgare placuit, q̄ & singularem quandam erga me beneuolētiam semper declaraueris, & multum me tibi debere libenter confitear. Nec enim ullum est officiorum genus, quo familiam nostram, ex quo ē uiuis parēs meus excessit, nō prosequutus sis. ac amicitiam, quæ tibi olim cum eo intercesserat

C V P A T O R I A

cesserat arctissimam, eius mortem non
finiendam, sed in liberos quoque trans-
ferendam duxisti. Tam candido igitur
et beneuolo animo nisi omni studio,
diligentia, sedulitate gratum me ac me
morem probarē, iure improbus &
coelesti hac luce indignus haberi pos-
sim. Vale uir ornatissime, & hunc
libellum, qui tibi ceu primus ingenij
mei fructus consecratur, eo animo
suscipe, quem & summa tua huma-
nitas, & amor erga me tuus postu-
lat. Viro amplissimo atque clarissi-
mo D. Ioanni Ruffault me plurimum
commendabis. Iterum uale.

Lipsiæ. XIII. Calend.

Mañ. Anno ab or

be redempto 1546.

INDEX EPIGRAM- MATVM.

Ad candidum lectorem	32
Ad generosum iuuenem Carolum Scenck, Baro- nem à Tautenburg	33. 34
Ad Musam	35
Psalmus CXXX. De profundis clamaui &c.	35
In adulatorem	36
D. Euerardo Nicolai Senatus Phrysiæ occidentalis præsidi dignissimo	36
Ioanni Stigelio eximio poëte	37
Ioanni Rotallero fratri suo	38. 65
Ad Paulum Roëlsium Medicinæ Doctorem	38
In Quædam <i>Quædam</i>	39
Eustathio à Knobbelsdorf	40
Ad Mennonem Symonis Anabaptistam	40
Hieronymo Campensi	40. 57
Ioanni à Mez nepoti suo	41
Ad Georgium Bicollium	41
Clarissimo Viro D. Francisco Sonck, Iuris utriusq; Doctori	42
Ad Sigismundum Thordam Pannonium Louanio tunc discedentem <i>προπεμπτικόν</i>	43
Ad eundem Sigismundum	63. 65. 67.
Francisco Dryandro	43. 45
	Antonio

Antonio Morylono suo	43
Ludouico Rotallero fratri suo	44
Ad Albertum à Dienheym	44
Ad D. Petrum Harlenium apud Leonardiam sum- mum diuini Verbi præconem, de Georgio Da- uid Anabaptistarum omnium furiosissimo	44
Ad Phyllidem cui speculum dono mittebat	45
Sybarita	46
In Beraldum quendam auarum	47
De Podagra	48
Vlciscendorum inimicorum ratio	48
Philostrati Epistola ex Græco translata	48
De Lacone quodam ex Græco	48
Querela Andromaches de interfecto Hectore ex Libanio Sophista	49
Ex Græco Αρχίς	50
Ex Græco τοῦ παλαιᾶ	50.52
Ex Græco τοῦ ἀμμιανου fusius	50
In quendam τοῦ τομᾶσινα	50
In Battum fœneratorem	51
Ad Iacobum Zagarum	52
Stephano Zyrlero Bauaro optimo Musico, εἰς τὰ ἐγκαινία Louaniensia	52
Annus quo Carolus Cæsar Duram expugnauit li- teris designatus	54

postarum
flage Uum

Sancti

De deuastatione Brabantie à Martino Rosio	54
De Ganda, item, In Gandam	54. 57
Lamberto Hario LL. Doctori	54
Alexandro Suchtenio	55
In querclam Pannonie ad Germaniam, à Paulo Rubigallo scriptam	55
Ad Paulum Rubigallum.	56. 63.
In hominem diuitem, sed sordidum ex Græco	56
In blandum quendam obtrectatorem	56
In Philobardum	57
Querela Lonæ Prophete	57
De diuina prouidentia & amore erga genus humanum.	58
De Inuidia, ex Græco	59
Epitaphium Scurrula cuiusdam eximij potoris ex Erasmo Roter. carmine Elegiaco redditum	59
De Pudoris & Amoris dissidio, fabula	60
Ad Iacobum ab Esß.	60
Ad Arnoldum Veuclium	64
In coronam regiam	64
Nicolao à Silslau.	64
Epitaphia duarũ filiarum clariss. Viri D. Michaëlis à Silslau, Helenæ & Iustinae.	64
εἰς οἶνόν Φλυγιά τινος	66
Ex Græco τῷ ῥαγοῦ	66

FINIS.

HESIODI

ASCR AEI OPERA ET

DIES, ELEGIA C O CAR

mine Latine reddita à

Georgio Rotaller.

PER Ides clarum quæ car
mine nomen habetis,
Laudibus hîc uestrû con
celebrate patrem.

Dicite, cur hominum pars
hæc ingloria uitam

Transigat, in uili deliteatq; casa,
Ardua pars celebri scandat super æthera fumæ
Sic uisum summo, qui colit astra, Ioui.
Nam facile ad magnos aliquem sustollit honores,
Sublatum facili præcipitatq; manu.
Conspicuum obscurat, obscuro donat honorem,
Possit ut in claris nomen habere uiris.
Dirigit errantes, sublata mente superbos
Deprimit, & summo turbat ad ima loco.
Omnia qui cœli supera specularis ab arce,
Et quem nil, toto quod fit in orbe, latet.

HE S I O D I O P E R. E T

Huc ades, & faciles præbe mihi Iuppiter aures,
Nostraq; in undoso dirige uela freto.
Sic potero sanctas fratri bene tradere leges,
Vitaq; quo dextrè sit peragenda modo.
Scilicet hîc duplex homines contentio turbat,
Oceanus latam quâ uagus ambit humum.
Si bene perspicias hanc dignam laude, sed illam
Inuidia, & planè dixeris esse malam.
Nam studijs ueluti diuersis quæq; tenetur,
Concordes animos sic nec habere queunt.
Altera nam lites & iurgia seminat atra,
Horridaq; audaces trudit ad arma uiros.
Nemo lubens hominum pestem cõplectitur istam,
Cogitur at summo sæpe uolente Deo.
Edidit hanc Herebo partu Nox furua sinistro,
Hîc ubi Styx rapido cum Phlegethonte fluit.
Ast illam imposuit terris Saturnius imis,
Commoda quæ secum uix numeranda uehit.
Efficit ut segnes, discinctaq; in ocia nati
Tractent, atq; aliquod aggrediantur opus.
Nam pigram ducens ignaua per ocia uitam,
Et duri exhorrens triste laboris onus,
Dum uidet alterius partumq; laboribus aurum,
Iunctaq; foecundi iugera stare soli,
Tum quoq; festinat uel humi defigere plantas,
Ducere uel tardos sub iuga panda boues.

Ant

Aut propriam curare domum, uicinus ita alter
Aemulus alterius sæpius esse solet,
Qui modo diuitias, & res industrius auget,
At studium hoc laudem, quo mereatur, habet.
Sic figulus figulum, sic odit egenus egenum,
Sicq; potest fabrum non bene ferre faber.
Sic inter doctos est gratia rara Poëtas.
At Perse hæc animo dicta reconde tuo,
Nec tibi sic placeant, nulla ut sit cura laboris,
Iurgia clamosi litigiosa fori.
Nam fora nemo colit, nec habet mala iurgia cura,
Horrea ni frugum sint opulenta domi.
Dona nisi Cereris, nisi suppetat annua messis,
Quam de foecundo terra dat alma sinu.
His bene quesitis rixas sectare forenses,
Res & ob alterius iurgia dira moue.
At nō hoc facies iterum, quod turpiter olim,
Lis hæc iudicijs stet dirimenda bonis.
Non rapere es ueritus plus quàm pro sorte liceret,
Cum bona iam nobis distribuenda forent.
Plurima iudicibus dederas tum munera auaris,
Arbitrio quorum res dirimenda fuit.
Sed mihi nimirum stulti nescire uidentur,
Dimidium toto quàm bene plura ferat.
Quamq; sit utilius florenti uiuere malua,
Aut uesci baccis asphodeloq; leui.

HESIODI OPER. ET

Hunc occultârunt homini sed numina uictum,
Gratior haud priscis quo fuit ullus auis.
Vna cùm lucri tantum quis luce parabat
Ocia, ut inde annum uiuere posset, agens.
Emeritum fumo poterat suspendere clauum,
Et iuga ruricolæ demere curua boui.
Iuppiter at uasri deceptus fraude Promethē,
Tam facilem uitæ sustulit ipse modum.
Ignem occultauit, tamen hunc clam dicitur orbi
Iāpeto natus restituisse puer.
Namq; caua coelo contactum detulit alto
In serula, ignaro qui mouet astra Ioue.
Hinc pater offensus nubes qui cogit aquosas,
Terrifico taleis protulit ore sonos.
O nimis et plus quam par est uersute Promethen,
O nimis in poenas ingeniose tuas.
Letus es, et celebrē uoluis sub corde triumphum,
Quòd cauta summum luseris arte Iouem.
Quum rutilum puris ignem subduxeris astris,
Subdolus æthereas ausus inire uias.
Heu nociture tibi, serisq; nepotibus, ista
Quò ruis in clades calliditate tuas?
Tale genus pestis celso mittetur Olympo,
Omnes quod cupida sumere fronte uolent.
Perniciemq; suam circumplectentur amanter,
Ab nimis exitij nescia turba sui.

Sic

Sic fatus risit superum pater atq; hominum rex,
Nec mora Vulcano talia iussa dedit.
I celer, & terram misce fluuialibus undis,
Materies operi hac apta futura tuo est.
Ex hac formosa fingatur imago puella,
Quae refrat superas ore habituq; Deas.
Nec non dulciloquam cum uiribus indito uocem,
Possit ut humanos promere blanda sonos.
Tu quoq; de nostro Pallas prognata cerebro
Protinus hanc donis imbue Diua tuis.
Edoceas tenui percurrere pectine telas,
Atq; operosa rudes ducere pensa manus.
Affundet capiti pulchram Diua aurea formam,
Quae fuit e spumis progenerata maris.
Ut desyderio curisq; uoracibus omnes
In desyderium concitet illa sui.
Tu quoq; nate tuo non inficiande parenti,
Argi quo cecidit percutiente caput.
Fallaces indas mores, mentemq; caninam,
Expers ne possit muneris esse tui.
Dixerat, assensere omnes, ac iussa facessunt
Illius excelsi qui regit astra poli.
Lemnius e madida format tellure puellam,
Cuius adequabat forma uenusta Deas.
Dotibus hanc Pallas claris, ac arte poliuuit,
Instruxit uarijs pectora docta modis.

HESIODI OPER. ET

Aurea marmoreo posuere monilia collo
 Peitho, & cum gemina blanda sorore Charis.
 Nec non auricomæ uernis de floribus Horæ
 Eecerrunt nitidis rosida ferta comis.
 Ast ornamenta aptauit muliebria membris,
 Quæ Dea de patris uertice nata sui est.
 Atq; à Mercurio uigilem qui sustulit Argum
 Infidè didicit lingua docente loqui.
 Indidit hic mores uafros, tenerosq; lepores,
 Instituit uarijs pectora uana dolis.
 Quodq; ut diuino mandârat Iuppiter ore,
 Contulerant dotes Dijsq; Deaq; suas,
 Mercurius recto Pandoram nomine dixit,
 Dulce, simul cunctis exitiale malum.
 Ast ea ubi misero fabricata est machina mundo,
 Iussaq; uersuti perniciofa doli.
 A Ioue, Diuorum mox nuncius impiger Arcas
 Est Epimethæos iussus adire læeis.
 Huic celer ut ferret munus commune Deorum,
 Quod fera perniciës totius orbis erat.
 Ast inconsultus nimium præceptsq; Epimethæus
 Oblitus fratris commoda iussa sui,
 Qui nihil à rutilo caperet, mandârat, Olympo,
 Sperneret at summi noxia dona Iouis.
 Munus ut accepit stultus, tum deniq; sensit,
 Se mala stulticiæ damna tulisse sue.

Nam

Nam prius humano generi mala nulla fuerunt,
Expers solliciti uita laboris erat.
Morborumq; aterant uultu pallente caterue,
Qui senium cunctis debile ferre solent.
Nam citò qui morbis multum quassantur amaris,
Opprimit hos tremulo fessa senecta pede.
Fœmina sed nocuo dum tollit opercula uase,
In mundum pestis prouolat omne genus.
Sola labris urnæ dum forte hæreret in imis,
Non illo mouit spes sua castra loco.
Nam prius iniecit, quàm spes euadere posset,
Tegmina, consilium Virgo sequuta Iouis.
At genus omne mali miserum prorupit in orbem,
His humus, his lati est regia plena maris.
Ut capiant homines morbi quoq; semper oberrât,
Seu latet, aut rutilo fulget ab axe dies.
Et tacitè, est illis nam uocis adempta facultas,
Et gressu strepitum non faciente ruunt.
Sic nil consilium possit uitare Tonantis,
Omnia qui ualida sub ditione premit.
Nunc aliud refram, modo non audire recuses,
Et memori monitus corde tenere meos.
Cum pariter terram Dij mortalesq; colebant,
Aurea cœlestis secla dedere Dei.
Fulgida Saturnus cœli tum sceptrâ gerebat,
Vita fuit magnis assimilanda Deis.

HESIODI OPER. ET

Non tranquilla graueis rodebant pectora curæ,
Nec labor aut senium debilitabat iners.
Semper erant uegeto robuste in corpore uires,
Forma eadem manuum, forma eademq; pedum.
Sacra celebrabant hilari conuiuia mente,
Auspicijs fuerant omnia plena bonis.
Mors tum lenis erat, placidoq; simillima somno,
Sponte sua diues cuncta ferebat humus.
Vita fuit concors, placide communibus urbes
Viuebant passim frugibus absq; metu.
Aurea sed simulac hominum defluxerat ætas,
Hancq; suo tellus texit amica sinu.
A Ioue commissa est humane cura salutis,
Et colerent, facti numina, iussit humum.
Iusticiam obseruant, diuinâq; iura tuentur,
Et scelus, atq; hominum facta nefanda uident.
Diuitijs cumulant homines, terramq; peragrant,
Aëre uestiti, qua patet orbis iter.
Proxima successit ætas argentea terris,
Longe deterior illa priore fuit.
Indole dissimilis multis quoq; partibus auræ,
Nec tam prudentis edidit illa uiros.
Namq; decem decies infans permansit in annos,
Nutritus proprio sub lare, lacte matris.
At pubertatis cum peruenisset ad æuum,
Viuenti fuerant tempora parua super.

Mutua

Mutua cessabat, atroxq; iniuria nunquam,
Omnia uesani plena doloris erant.
Nulla fuit pietas, hominum nec more aliorum
Flaua uaporiferis thura dedere focis.
Perdidit hos igitur meritam stimulatus ad iram
Iuppiter, ob spretum religionis opus.
Sub terris Diui sedes coluere secundas,
Hic tamen illorum est fata sequutus bonor.
Tertia deinde hominum argento sceleratior ipso
A superis etas aenea facta fuit.
Quercubus hi fuerant rigidoq; è robore creti,
Hos rapuit nimius Martis ad arma furor.
Nec Cereris donis, quæ duro adamante rigebat,
Sedabat miseram barbara turba famem.
Pendebant lata fortis ceruice lacerti,
Deformes, ingens uis, truculenta manus.
Omnia, tela, domus, solido tum ex ære fuerunt,
Nam ferri nondum cognitus usus erat.
Hic populus perijt ciuilibus obrutus armis,
Quo toto nusquam sæuior orbe fuit.
Atq; Herebi subiit uastas inglorius arces
Morte, licet sæuis, iniiciente manus.
Hanc ubi terra suo prolem quoq; textit in aluo,
Consilio magni est edita quarta Iouis.
Hanc posses ipsis quoq; Dijs conferre, uocari
Semidei factis qui meruere suis.

HESIODI OPER. ET

Perdidit hos seui Martis uesana cupido,
 Et nimium praeceps ad fera bella furor.
 Hi confligentes Cadmae ad mœnia Thebes,
 Pro regno forti succubere nece.
 Illis ad Troiam sinuosa per aequora uectis
 Iniecit gelidas mors uiolenta manus.
 Tyndaris infesto dum rapta reposcitur ense,
 Et pro legitimo uir mouet arma toro.
 Iuppiter hos longè toto diuisit ab orbe,
 Atq; dedit uita commodiore frui.
 Elysias habitant ualles, sedesq; beatas
 Vndosum uasti littus ad Oceani.
 Expers hic uiuit curarum sancta propago,
 Vda ubi perpetuo gramine terra uiret.
 Et ter ubi fruges et dulcia poma quotannis
 Fœcundo tellus fundit amœna sinu.
 O uitam me non hæc secula quinta tulissent,
 Secula que non sunt moribus apta meis.
 At uellem quòd adhuc essem generandus in auras,
 Aut mea iam dudum stamina rupta forent.
 Ferrea nunc uerè sunt secula, mille labores,
 Mille pericla homines, tristia mille premunt.
 Siue soporiferis terræ nox incubat umbris,
 Seu rutilo Phœbus protulit ore diem,
 Anxia perpetuis torquent Dii pectora curis.
 Sed tamen his uenient dulcia mixta malis.

Nam genus hoc hominum quoq; morte domabitur

Cum faciet canas curua senecta comas. (atra,

Nec genitor soboli similis, nec patribus illa,

Hospite nec tutus hospes ab ipse suo est.

Vnanimes sanctum corrumpent foedus amici,

Charorum nec erit gratia magna fratrum.

Despicient proles fessos ætate parentes,

Et iacent rigidos ore mimante sonos.

Quippe quibus probitas, nec erunt pia numina curæ,

Qui negligent superos cum pietate Deos.

Debita quin patribus miseris alimenta negabunt,

Quos premit exangui lassæ senectæ manu.

Ius erit in dextris, alternaq; moenia frangent,

Alter & alterius dilacerabit opes.

Non metuent leges, iurataq; numina fallent.

Vir probus, aut iustus nullius assis erit.

Qui malus est illum totus uenerabitur orbis,

Quiq; geret promptas ad scelus omne manus.

Purpureum turpi ponent de fronte pudorem,

Victaq; concedent uiribus æqua locum.

Infanda obliquis addens periuria uerbis,

Improbis astuta fallet ab arte probum.

Deniq; liuor edax homines se sparget in cunctis,

Alterius gaudet qui sine fine malis.

Tum Nemesis niueo circumdata corpus amictu,

Æthereas repetet clara per astra domos.

HESIODI OPERA ET

Se Pudor adiunget comitem, terrâq; relinquet
 Letus, erit scelerum uix numeranda seges.
 Nam mala relinquent ipsi mortalibus agris,
 Talia, quæ nullis sunt reprimenda modis.
 Nunc age, nunc etiam Iudex te pauca monebo,
 Me licet hæc etiam scire tacente potes.
 Aedonis ærias ales sublata per auras,
 Ungue notata pedes, ungue notata caput.
 Ingemuit miserè rostro lacerata sub unco,
 Et querulo mœstos edidit ore modos.
 Quam contra uoce Accipiter sic intonat acri.
 Quid frustra tristes fundis ab ore sonos?
 Fortior est alter qui te nunc possidet, adsis,
 Huc adsis, quò te nunc meus ardor agit.
 Et quamuis suauis moduleris gutture uoces,
 Est tamen in nostra uitaq; morsq; manu.
 Me penes arbitrium est, te iam dimittere in auras,
 Siue etiam lubeat cœna futura mihi es.
 Stultus maiori quicumq; resistere tentat,
 Tristia cum turpi damna pudore refert.
 Sic ait Accipiter, patulis qui nubila pennis
 Diffecat, et præpes sydera summa petit.
 Tu modo Iusticiam toto cole pectore Perse,
 Fraus absit, puras crimine habeto manus.
 Ab nimium miseros homines iniuria lædit,
 Quam nec uel fortis uir bene ferre potest.

Quin

Quin tristis tenuet magno sua corda dolore,
Et nimium damnis ingemat ipse suis.
At melior, multisq; modis prestantior extat
Semitæ, iusticiæ quæ tibi monstrat iter.
Quæ tandem emerget, uictriciaq; efferet ora.
Nunc licet ad tempus sub pede pressa iacet.
At nihil imprudens nisi det dementia poenas
Cernit, post factum perspicit, icta sapit.
Adde quod et semper periuria foeda sequuntur
Huc ubi non æquis sunt data iura modis.
Iusticia huc sequitur Iudex quo ducit auarus,
Quiq; audet leges contemnerare sacras.
Sed sequitur totam nulli cernenda per urbem,
Candida obumbranti corpora nube tegens.
Sic et per uicos tristis populumq; uagatur,
Detestans prauis facta scelestæ uiri.
Omnibus et poenas lachrymis manantibus orat,
A quibus immerito plectitur exilio.
Ast ubi non neglecta iacet, sed cuncta seuerus
Æquali Iudex reddere lance solet.
Is nec ab indigena magno discrimine distat
Aduena ab externo qui tulit orbe pedem.
His uiuet urbs, populus floret, pax læta uagatur,
Quæ celebri claros nutrit in urbe uiros.
His nunquam immittit stagnantia sanguine bella,
Omnia qui supera cernit ab arce Deus.

HESIODI OPERA ET

*Astera nec torquet duris in rebus egestas,
Pallida ieiuno nec premit ore fames.
His recreant animos laetae conuiuia mensae,
Sparsa uirens largè semina reddit humus.
In summo quercus fert pingues uertice glandes,
Melliferae media parte morantur apes.
Grex ouium letis passim discurret in agris,
Quae possunt lanam uix bene ferre suam.
Asimilem patri producit foemina prolem.
Luxuriat cunctis gens opulenta bonis.
Nec fert externas scopulosa per aequora merces,
Omnia terra suo suggerit alma sinu.
At quibus & scelus est & atrox iniuria cordi,
Pro saeva poenas impietate dabunt.
Saepe urbs tota luit scelerati crimina ciuis,
Qui facit aeterno non toleranda Ioui.
Talia sed mala sunt coeli quae mittit ab astris
Cum stygia seuit tabida peste fames.
Illa lues totam funesta perambulat urbem,
Cumq; omni uideas stirpe perire domos.
Luget, et hic grauidum nunq̃ fert foemina uentrem,
Et patitur sterilis damna pudenda tori.
Nec, si forte ferum moueant gens impia bellum,
Victorem referent in sua castra pedem.
Marte sub aduerso miserum male concidet agmen,
Diruet hostilis moenia capta manus.*

Quod

Quòd si demissis uerrant freta cerula remis,
 Hauriet insanas naufraga puppis aquas.
 Deniq; quæ facient, Iouis hæc est alma uoluntas,
 Omnia successu sunt caritura bono.
 O uos qui regitis terras, qui sceptrâ tenetis,
 Quiq; datis rigidi iura seuera fori.
 Hoc ad supplicium mentes aduertite uestras.
 Sunt prope nos celsi numina magna poli.
 Conspiciunt spreta quisquis ratione Deorum,
 Iura premit miseros per scelerata uiros.
 Exuperant numerum latas habitantia terras,
 Quæ benefacta uident, quæ malefacta uident.
 At denso nebula circumfunduntur amictu,
 Hinc hominum nulli conspicienda patent.
 Omnia sic peragrant, totoq; uagantur in orbe,
 Quâ radios cernit Solis uterq; polus.
 Ipsaq; Iusticia est summo prognata Tonante,
 Præcipuas inter Virgo relata Deas.
 Quam si quis uiolet, dictisue incessat amaris,
 Extemplò patris confidet ante pedes.
 Infanda humanæ proponit crimina uite,
 Et plebs ut Regum facta scelestâ luat.
 Qui torquent aliò sanctissima uincula Legum,
 Iuraq; uerbofo dant scelerata foro.
 At memor ô Iudex horum, pia dirige iura,
 Numina nec magnæ contemnerato Deæ.

HESTODIOPER. ET

Qui fraudes alijsue dolos molitur acerbos,
In proprium fraudes construit ille caput.
Sic quoq; consilium prauum, mihi credito, semper
Adfert auctori maxima damna suo.
Vltor ab astringero Deus omnia cernit Olympo,
Et quid nos agimus, si lubet, ille uidet.
Nouit et hac quodnam ius exercetur in urbe,
An colimus sacrae numina Iusticiae.
Quam nec ego colerem, nec qui mihi filius esset,
Crimen Iusticiam si coluisse foret.
Præmiâ ue iniustos homines maiora manerent,
Sed fieri hoc nunquam mens sinet alta Iouis.
At Perse hæc imis sedeant tibi fixa medullis,
Vimq; malam certi pone furoris opus.
Iusticiam colito, Leges Deus ipse reliquit,
His decet immanes exuperare feras.
Cur sese pisces in mutua uiscera condunt,
Cur nemorumq; ferae, pennigerumq; genus?
Nempe quod hæc nullas habeant animalia leges,
Iura nec hæc possunt quæ prohibere, tenent.
Iusticiam nobis, qua nil præstantius extat,
Tradidit immensi qui regit astra poli.
Quisquis uera refert constans pro teste uocatus,
Huic dabit æternus prospera cuncta Deus.
Sed qui mendaci profert periuria lingua,
Dum uiolat leges, leditur ipse magis.

Nam

Non genus illius tenues uanescit in auras,
Et notum nulli deprimet illud humus.
At quicquid claro iusti de sanguine natum est,
Et uiget, æternum consequiturq; decus.
Nunc tibi cum primis præcepta salubria tradam,
Tu modo sub memori pectore fixa, nota.
Scilicet ut possis uitiorum prendere turbam,
(Non procul hinc habitāt) parua terēda uia est.
Clara sed Herculeo Virtus sudore paratur,
Hanc sic cœlestis constituere Dei.
Longa uia est, præceptsq; atq; ardua, et aspera pri-
Qua petitur magnæ nobilis aula Deæ. (num,
Cum tamen est uentum uictis ad summa salebris,
Est facilis, quamuis antè molesta fuit.
Felix uenturos quicumq; expendere casus
Nouit, et est uitæ curaq; duxq; suæ.
Non tamē hic paruam laudemq; decusq; meretur,
Qui paret monitis corde fauente bonis.
At deplorandus quisquis nec recta monenti
Audit, nec rebus consulit ipse suis.
Huc age frater ades diuino è sanguine Perse,
Et mea sæpe animo dicta reuolue tuo.
Exercere aliquem solers consuesce laborem,
Perniciosa fames sic tibi terga dabit.
Sic tua frugifero complebit et horrea uictu,
Et spicis aderit tempora uincta Ceres.

HESIODI OPER. ET

Segnia posthabitis qui diligit ocia curis,
Huic comes est tristi lurida fronte fumes.
Adde quod hic odio superumq; hominūq; laborat,
Vita cui nimium desidiosa placet.
Qui similis fucō nulla est cui cura laboris,
Indigno dulces deuorat ore fauos.
Tu uigili semper solers incumbe labori,
Sic siquidem magnas accumulabis opes.
Sic tua triticea disrumpent horrea messes,
Sic erit & rerum copia magna super.
Quin magis & charus fueris mortalibus & Dijs:
Oderunt superi segnia corda Dei.
Turpe laboriferis non est incumbere curis,
Omnibus est deses uita pudenda magis.
Ad similes uertes torpentem fortè labores,
Cum studio partas ille uidebit opes.
Diuitias Virtus, uirtutem fama sequetur,
Lucida quæ facili ducet in astra uia.
Dijs similis fies, pleno laudaberis ore,
Nil igitur melius esse labore potest.
Ne secteris opes aliorum, ast usq; labora,
Quo tua sit proprijs obsita mensa cibus.
Quisquis eges uanum fronti deterge pudorem,
Et iuuat, & multis officit ille uiris.
Diuitias fuluumq; audax citò congerit aurum,
At plerumq; manet uir pudibundus inops.

Optima

Optima sunt iusto retines quæ parta labore,
Alterius quare non spoliabis opes.
Cuius enim fœdis fuerit res aucta rapinis,
Hunc ultrix summi puniet ira Dei.
Siue facultates lingue mendacis ab usu
Comparet, et turpeis hinc sibi cogat opes.
(Quod sit auaritiæ uexat cum dira cupido,
Fœdaq; cum profugus deserit ora Pudor.)
Nam citò dispareunt quæ sunt malè parta, nec unquam
Talibus esse diu tempora fausta solent.
Par scelus hic patrat cui supplex leditur, et qui
Hospitiæ uiolat iura benigna piæ.
Seu temerat chari quicumq; cubilia fratris,
Nec metuit socij rumpere uincla tori.
Quisquis et orbatos offendit utroq; parente,
Inq; senem iactat uerba proterua patrem.
Iuppiter hos odit, postq; actæ funera uitæ
Pro tali pœnas impietate ferent.
Ast hæc ut facias, nemo te mouerit unquam,
Nec tantis animum commaculato malis.
Sed sacris semper purè casteq; peractis,
Nitere coelestis conciliare Deos.
Nunc pingues flammis coxas crepitantibus ure,
Nunc pia ser tepidis thura cremanda focis.
Nunc aris pateras redolentis fundito uini,
Cum cubat, et rutilum Sol leuat anne caput.

HESIODI OPER. ET

Copia namq; tibi sic rerum uberrima crescet,
Sic erunt facileis in tua uota Dei.

Diuitijs alijs ut tu succurrere possis,
Officij nec sis indigus ipse tamen.

Excipias epulis nunquam genialibus hostem,
Excipias qui te non simulanter amat.

Hunc tamen ante alios, tibi quem uicinia iungit,
Nam poterit multis utilis esse modis.

Si quid enim aduersi toruo Rhammusia uultu
Mittat, erit rebus nec mora praeſto tuis.

Incinctus ueniet, prius at cingentur amici,
Quos tibi non fragili foedere iunxit amor.

Grande malus damnum, sed nil prestantius illo,
Cui probitas animo religioq; sedet.

Non igitur uidere leuem tibi nactus honorem,
Vicinus fuerit si tibi forte bonus.

Res tibi semper erunt saluae, foribus nec apertis
Furaces metues in tua damna manus.

A uicino aliquid si mutuo ceperis, illud
Qua licet, atq; potes pondere redde pari.

Ac si sit census, si non prohibebit egestas,
Cura sit acceptos exuperare modos.

Faecundos imitare agros, ne rursus egenti
Contingat precibus dura repulsa tuis.

Ne sis iniuste cumulando deditus auro,
Turpia sunt damnis equiparanda lucra.

Obsequio

Obsequio nec te, puro nec uincat amore,
Qui tibi legitimo fœdere iunctus erit.
Officij causa si quis tua limina uisit,
Huius ne pigeat rursus adire domum.
Si quisquam dono mentem testetur amicam,
Hunc erga simili munere gratus eris.
Munificus nec sis erga hunc qui nil dedit unquam,
Da danti, ingratis clausa sit arca uiris.
Munere laudandum, sed fœdum est uiuere rapto,
Concomitata fera morte rapina uenit.
Qui dat sponte sua quamuis ingentia donet,
Letus, & hoc animo non remorante facit.
Quisquis at abiecto rapiat uel pauca pudore,
Ingemit, & gelidum frigore pectus habet.
Crede mihi paruum paruo si sepius addas,
Grandis in exiguo tempore aceruus erit.
Presentem quisquis studiosius auget aceruum,
Effugiet nigrae noxia damna famis.
Nil nocet esse domi, nimium foris esse molestum est,
E presente magis sumere lance iuuat.
Ab nimis absentum grauis est penuria rerum,
Quare hæc sub memori pectore dicta tene.
Dum uas penè uacat, spumosaq; fundit ab alto
Vina, hilari sumes pocula plena manu.
Parte sed è media dulcis cùm profluet humor,
Parcus eris, rebus debet adesse modus.

HESIODI OPER. ET

Namq; est in fundo serum, atq; intempestiuum

Parcere, cum plenus dat bona uina cadus.

Ne fraudes unquam pacta mercede ministrum

Sedulus officium qui facit usq; suum.

Testis fac adsit si uel cum fratre loquaris,

Et lepidio facileis fundis ab ore iocos.

Sæpe nocet nullis si præbes uocibus aures,

Sæpe nocet facilem mox adhibere fidem.

Ne sana spoliet fallax te scemina mente,

Dum fundit blandos ore diserta sonos.

Qui sua concredit meretrici, furibus illa

Concredit, nidos dissipat illa tuos.

Dilectus patrias tueatur filius ædeis,

Sic res accrescent, salua futura domus.

Facq; prius cures aliquot sis prolibus auctus,

Iniiciat seuas quàm tibi Parca manus.

Namq; Iouis poterunt plureis dite scere dextra,

Curaq; multorum plus cumulabit opum.

Te quoq; adhuc auri teneat si dira cupido,

Aut si sint animo dulcia lucra tuo.

Ne pigeat duro Perse insudare labori,

Nulla magis uotis res erit apta tuis.

Finis prioris libri.

HESIODI

ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ

Liber Secundus.

LEIADES ut rutilo cernes ful-
gescere coelo, (seges.
Concidat inflexa falce resecta
Quādo sed equoreas rursus mer-
guntur in undas,

Pingue sub impresso uomere uerte solum.
Noctes atq; dies per quadraginta latebunt,
Et fugient oculos sydera uisa tuos.
Sed rursus ad finem cū circumuoluitur annus,
Conspicuum cernes irradiare polum,
Cū primum incipiunt curuae splendescere falces,
Ast hæc agricolis lex retinenda uiris.
Siue colant illi rauco loca proxima ponto,
Assidue tumidis quæ feriuntur aquis.
Siue cauas ualleis, undoso et ab equore longè
Irriguis habitent pingua rura uadis.
Obliquo nudus terram sulcabis aratro,
Nudus in euersam spargito semenbumum.
Maturas nudus nec non incidito messes,
Consultum rebus si cupis esse tuis.
Si tempestiuos terram uis edere fructus,
Et sata cum magno scenore reddat ager.

HESIODI OPER. ET

Ne trepidè alterius subeas frustra; penates,
Nuper ut es nostros ausus adire lares.
At nihil utendum tibi sum, donòue daturus,
Quin ad opus pigras cogis inepte manus?
Hoc homini siquidem statuit, propriumq; dicavit,
Qui supera summus regnat in arce Deus.
Ne tu natorum tristi stipante caterua,
Cum misera huc illuc coniuge mœstus eas.
Dumq; leuem quæris uicina per ostia uictum,
Eueniat precibus sæpe repulsa tuis.
Bis uel ter dabitur, si pergas esse molestus,
Cogeris uacua tristis abire manu.
Verbaq; nequicquam nihil efficientia fundes,
Eloquij ratio non erit ulla tui.
Quare sollicito uigil impallesce labori,
Vt scis te monitum sæpius esse mihi.
Quò contracta tibi dissolvere debita, quoq;
Infestam possis exaturare famem.
Principio tibi conde domum, taurosq; parato,
Supponant rigido qui sua colla iugo.
Dein redimas famulam, tua quæ iumenta sequatur,
Emptaq; nequaquam nupta sit illa uolo.
Sit quoq; cura domi sint omnia ritè parata,
Et digesta habeas ordine quæq; suo.
Ne tibi defuerint si quando ea postulet usus,
Sollicitansq; alios ipse repulsus eas.

Tempora

Tempora labuntur, cæpti percuntq; labores,
 Poscendo longas dum facis usq; moras.
Neue opus extrahito, aut in crastina tēpora differ,
 Optima sitūe tibi proxima quæq; dies.
Namq; pigro nunq̃ disrumpent horrea messes,
 Aut qui cunctanteis inuenit usq; moras.
Omnia sedulitas, labor omnia perficit acer,
 Curaq; res poterit sola iuuare tuas.
Hinc malè cum damnis semper luctatur acerbis,
 Qui solet insanas neçtere cunq; moras.
Cum deserbuerit rapidi uiolentia solis,
 Atq; autumnaleis faderit imber aquas.
Cum redeunt alacres in languida corpora uires,
 Quas nimium feruens fregerat antè calor.
(Nam tunc exiguum de luce Canicula tempus,
 Nostra sub infesto membra calore premit.
Pronus at occiduas redijt cum Phoebus in undas,
 Exercet uireis nocte silente suas.)
Deniq; cum minimeq; nocet, carieq; fathiscit,
 Aërijs ferro sylua recisa iugis.
Fundere sublimis cum germina desinit arbor,
 Squallida sed solitis stat uiduata comis.
I, pete tum syluas, innataq; rupibus altis
 Materiam rebus robora cede tuis.
Concaua fac constent pedibus mortaria ternis,
 Pistillum cubitos contineat totidem.

HESIODI OPER. ET

Sic refeca, namq; hic modus est aptissimus axi,
Ut teneat septem plusue minusue pedes.
Quod si forte pedes fuerit protensus in octo,
Malleus hic ex quo conficiatur habes.
Si in latum currus palmas bis quinq; tenebit,
Curuatura rotæ debet habere nouem.
Præterea solers uarios aptabis ad usus
Incurua & multis ligna recisa modis.
Per iuga quesitum & uirideis dentale per agros,
Defer ad angustæ rustica tecta casæ.
Idq; sit ilignum: nam non citò frangitur illud,
Dum uomer duram uersat aduncus humum,
Si buri affigens temoni adiunxerit aptè,
Qui colit Aetææ munia sacra Deæ.
Tum memor apta domi duo semp aratra reserues,
Hoc satius rebus suspicor esse tuis.
Vnum perfecte solidoq; è robore factum,
Compingant aliud plurima ligna simul.
Nam si forte aliquo casu disrumpitur unum,
Suscipiant aliud colla ferenda boum.
At ualidum uiridis temonem præbeat ulmus,
Florida uel summis laurus amica iugis.
Curuaq; frondenti dentalia ab ilice fiant,
Det burim fusis quercus opaca comis.
Cum ualidus nonum taurus peruenit ad annum,
Tunc sua det rigido colla premenda iugo.

Namq;

Namq; operi est aptus medio cum floret in ævo,
Membraq; tunc iustum fortia robur habent.
Sic neq; pugnando tritum frangetur aratrum,
Aut imperfectum desituetur opus.
Matura uigilem quæras ætate bubulcum,
Qui cum annis numeret bis tria lustra decem.
Panem ubi quadrifidum buccas et in octo recisum
Sumpsit, agat tardos sub iuga curua boues.
Non hic inæqualem ducet malè uomere sulcum,
Ad socios flectens lumina sæpe suos.
Pectore sed toto duro insudare labori,
Hoc studium, hæc animo cura futura bono est.
Iunior at non sic poterit loca sparsa cauere,
Nec sic in uersam semina sparget humum.
Sæpe pares etenim spectans ætate colonos,
Hisq; intentus opus negliget ille suum.
Obserua streperis clangoribus æthera complens
Nubibus ex altis cum Palamedis auis.
Horrida namq; ferunt pluuiosæ tempora brumæ,
Signaq; uertendi dant tibi certa soli.
Talis at illius mordet præcordia clangor,
Qui sese nullos cernit habere boues.
Tunc stent incurui plenum ad præsepe iuuenti,
Et uegetent largo fortia membra cibo.
Utendum rogo cum bobus concedito curram,
Non sanè magnæ est dicere id artis opus.

HESIODI OPER. ET

Nec minus est facile ac insuetum ferre repulsam,
 Vir prudens, proprius nunc labor instat, ait.
 Aptos ipse tibi potius compingito currus,
 At miser haud posset conficere ipse sibi.
 Ignorans multo antè domi prouisa reponat,
 Centum per uarios ligna resecta modos.
 Quare ubi tempus erit ferro cùm scinditur equor,
 Vnà cum famulis aggrediaris opus.
 Aequalis sicco tellurem temperet humor,
 Quam sulcant acti sub iuga panda boues.
 Mane ueni ut grauidis tellus oneretur aristis,
 Vertito cùm floret, uere tepente, solum.
 Nunq̃ te fallent, cùm torrida uenerit aestas,
 Vomere foecundos si renouabis agros.
 Culta sed excipiat semen Cereale noualis,
 Sic ager ad fruges ingeniosus erit.
 Fertilitate sua teneros demulcet alumnos,
 Neu mala dicantur, diraq; uerba cauet.
 Corripis ut stiuam terram scissurus aratro,
 Et stimulas tardi uerbere terga bouis.
 Terreſtri fac uota Ioui, Cereremq; pudicam
 Thuricremis supplex deuenerare focis.
 Efficient pleno sic arua grauescere foetu,
 Vberiore tibi foenore stabit ager.
 At seruus tunc rastra ferens te ponè sequatur,
 In motam spargis cùm rude semen humum.

Obrua

Obruat hic tritis Cerealia semina glebis,
 Illa peregrinae ne populentur auis.
 Omnibus ::: rebus bonus est laudabilis ordo,
 Damnosus semper sed malus esse solet.
 Sic nimio grauidæ nutabunt pondere spicae,
 Si modo successum det Deus ipse bonum.
 Tolles neglectis quæ textit Aranea uasis,
 Quæsitusq; feret gaudia magna cibus.
 Leta celebrabis positis conuiuia mensis,
 Auricomi donec tempora ueris erunt.
 Ut spectes alium nunquam te coget egestas,
 Alter sæpe tua sed uir egebit ope.
 At cum Sole uago Capricorni signa rubeant,
 Si tum sit tandem terra subacta tibi.
 Incumbens raras genibus refecabis aristas,
 In malè fecunda puluerulentus humo.
 Nec nisi confusos poteris religare maniplos,
 Tristis in exigua farrâq; corbe feres.
 Nam nunc illa Ioui, nunc hæc sententia surgit,
 Scrutari cuius pectora nemo potest.
 Si sero teneram sulcaris uomere terram,
 Hæc fuerit rebus certa medela tuis.
 Tempore quo querna residens super arbore coccyx,
 Raucifono similes fundit ab ore sonos.
 Soluunturq; hominum per dulcia gaudia mentes,
 Vtraq; qua fines regia Solis habet.

HESIODI OPER. ET

Tum triduo donec repleat uestigia tauri
Si pluuiam assiduus fuderit imber aquam.
Sic fiet serò qui cœperit, æquet ut illum
Qui tempestiuo uomere rupit humum.
Hec retine, nec te spaciū discrimina fallant,
Temporis est uarias utile scire uices.
Cum uer findit humum cinctum uiridante corona,
Cumq; ciet pluuias humidus auster aquas.
Ne te fabrorum sedes sermone loquaci
Detineant, tepidos disce cauere focos.
Cum seuit glacialis hyems, et frigora captum
Te prohibent extra limina ferre pedem.
Tunc homo diuitias et res industrius auget,
Omnia tum domui prospicit ille sue.
Ne si bruma grauis tristisq; prebendat egestas,
Dextra premat tumidos attenuata pedes.
Multa uir ignauus dum se spe pascit inani
Cogitat, et uictu dum caret ipse bono.
Mens agitat facinus, fraudem meditatur iniquam,
Qui paupertatem subleuet ipse suam.
Vana etenim minimè spes pascere possit egentem,
Ocia qui semper desidiosus agit.
Cum tulit, agricolas famulosq; laboribus urge,
Æstatis mediæ Phoebus ab axe dies.
Tempora diffugiunt, sibi quilibet horrea condet,
Forma nec æstatis semper æuæna manet.

Enica

Euita Iani dictum de nomine menscm,
Qui solet agricolas excoriare boues.
Et glaciem uita, terram quæ stringit & undas,
Cum Boreas flatu concutit illa suo.
Qui per Threicias bacchatus turbine terras,
Cum pelago incubuit, mugit omne nemus.
Terra tremit, quercus & uulsas montibus ornos,
Precipitat summis ad loca plana iugis.
Fragoso reboant nutantes murmure sylue,
Ingeminant querulos & nemora alta sonos.
Exhorrentq; feræ, stringuntq; sub inguina caudas,
Sit licet hirsutis pellis operta pilis.
Hispida uillose perflat uelamina capræ,
Et penetrat tardi tergora dura bouis.
Anno at cum toto uelantur corpora lana,
Non Boreæ placidas frigus adurit oues.
Compellitq; senes curuo procedere dorso,
Virginis at teneræ non nocet ille cuti.
Desidet illa domi charæ coniuncta parenti,
Ignorans Paphiæ dulcia furtiva Deæ.
Se lauat, unguentis perfusaue corpus odoris,
In placido recubat sub lare tuta toro.
Tempore quo gelidis Polypus conclusus in antris
Delitet, & pedibus pascitur ipse suis.
(Non etenim rutili sinit hunc absentia Phœbi
Per maria optatos querere lata cibos.

HESIODI OPER. ET

Cum spacio Graias paruo supereminet oras,
 Aethiopum at fissos lampade torret agros.)
 Tum cornuta cauis animalia uallibus errant,
 Perq; nigrum fugiunt dente tremente nemus.
 Immen sasq; specus spælaeq; saxea quærent,
 Quæq; solent summis antra patere iugis.
 Utq; senex torto sustentans membra bacillo,
 Qui dorso fracto lumina figit humi.
 Non aliter cernas per opacas currere sylvas,
 Et uitare niuem quæ tegit alta cibos.
 Tunc moneo corpus muni, tunc indue lenam,
 Adq; imos tunicam quæ fluat usq; pedes.
 Mixtaq; staminibus dense subtegmina raris
 Indue, sunt multis commoda namq; modis.
 Sic tibi non surgent hirtæ per corpora setæ,
 Nec facient rigidas frigora sæua comas.
 Pero tegat plantas tauri de tergore sectus,
 Atq; intus lenibus hunc operito pilis.
 Hædorum pelles taurino consue neruo,
 Quas humero pluuia uim faciente iace.
 Fac tegimen capiti noceant ne crinibus imbres,
 Aureis effusa neue rigentur aqua.
 Frigus enim magis est sæuum spirante Aquilone,
 Cum fulget roseis lutea Diua comis.
 Manè super terras coelo ros lapsus aperto,
 Agricole gnaui fertile reddit opus.

Qui

Qui flumijs haustus, ualidiq; à turbine uenti,
Aethera terrenis raptus in alta locis,
Vespere Sithonio nubes Aquilone mouente,
Nunc uentos, pluuias nunc ciet ater aquas.
Hunc bene praeueniens factoque per arua labore,
I repetas humilis rustica tecta casae.
Ne corpus grauido uel stillet penula nymbo,
In solis nebula si capiaris agris.
Sed uites, hyemis mensis durissimus hic est,
Vix homini, placidae uix tolerandus oui.
Pabula cornigeris tunc parcius obijce bobus,
Largius agricolis censeo danda uiris.
Namque soporiferae cum noctis longior hora est,
Tempora tranquilla longa quietis habent.
Hec animo serua totum bene fixa per annum,
Dum steterint spacio noxque diesque pari.
Dumque iterum tellus plenis oneretur aristis,
Et grauido fruges proferat alma sinu.
Cum post solsticii pluuiosa tempora brumae,
Sol ter uicenus lauerit anne caput.
Oceani primum sacris Arcturus ab undis
Surget, ubi placidae tempora noctis erunt.
Post hunc auricomi praenuncia ueris hyrundo
Apparens, querulos fundet ab ore sonos.
Hanc tu praeueniens, teneras incidito uites,
Hec fuerit rebus commoda cura tuis.

HESIODI OPER. ET

Ast ubi testudo uirideis prorepsit in herbas,
Aspera suffugiens sidera Pleiadam.
Ledere tunc cesset uites ligo, tempora seruos
In messem reuocant, falx acuenda tibi est.
Tum captare nocet gelidas sub frondibus umbras,
Aut oculos dulci manè sopore frui.
Cum stant maturis onerati messibus agri,
Et nimio Phoebus membra calore grauat.
Tunc abrumpe moras, frugesq; sub borrea conde,
Tunc opus est tepidum linquere manè torum.
Ut bene sufficiat uictus tibi, tertia duri
Pars exhausta tibi manè laboris erit.
Atq; iter, & celerat tristes Aurora labores,
Hac ueniente tuum carpe uiator iter.
Rosida manè petunt solertes rura coloni,
Et rigidos adigunt sub iuga panda boues.
Tempore quo spinis surgens Paliurus acutis,
Purpureo letis flore uirebit agris.
Cumq; crebris quatitans stridentes motibus alas,
In uiridi raucum fronde Cicada canit.
Dulcia tum pingues errant per prata capellæ,
Et meliora illo tempore uina bibes.
Fœmina lasciuit, Veneris tunc gaudia querit,
Membraq; sunt æstu languidiora uiri.
Serius hic aufert robur capitisq; genuq;
Et corpus succi reddit manè sui.

Tunc

Tunc pete saxosis gelidas sub montibus umbras,
 Vinaq; tornatis Biblina funde scyphis.
 Lacq; capre nullos quæ nutrit ubere foetus,
 Nec dapibus defint lactea liba tuis.
 Sperne nec boedinas uitulae carnesue iuuenta,
 Quæ rudis ad partus in nemore alta fuit.
 Umbrosis residensq; locis nigrantia misce
 Vina, ubi sunt lautis membra resecta cibis.
 Lenè susurrantes faciem conuersus ad auras
 Et fontem illimis quiq; perennè fluit.
 Infundes leta cum uina liquentia dextra,
 Ter tam multa bonum temperet unda merum.
 Surget ut Orion primum, compelle ministros
 Excutiant agili farræ resecta manu.
 Hoc ad opus facito tereti exæquata cylindro
 Area sit, leuibus quæ pateatq; notis.
 Mensura uasis certa concludito fruges,
 Aedibus ex cùm sint condita cuncta tuis,
 Vnde queas totum te sustentare per annum,
 Conducas famulum qui caret ipse domo.
 Tum famulâ partus, quæ nondû experta laborè est
 Quæ peperit, domui non erit apta tuæ.
 Quiq; tuas intus rectè custodiat ædeas,
 Non parco uigilem pascito pane canem.
 Ne tua compilet per opacæ nubila noctis,
 Qui tota semper stertere luce solet.

HESIODI OPER. ET

Mulis & bobus toto quod sufficit anno,
 Fœni cum paleis in tua tecta uche.
 Deinde fatigatis demas iuga curua iuuentis,
 Se famuli recreent, fessaq; membra leuent.
 Serrius & ualidis proles Hyrae lacertis,
 Dimidium coeli cum peragrabit iter.
 Flauaq; cum cernet custodem Erymanthidos Vrsæ,
 Mater ab occiduis Mennonis orta uadis.
 Collige pampinea tumidos de uite racēnos,
 Protinus inq; domus conueche tecta tuæ.
 Hos, bene quò radijs Phœbi siccentur acutis,
 Exponas noctes quinq; bis atq; dies.
 Quinq; dies sine sole benigni munera Bacchi,
 Accipiant sexto dolia plena merum.
 At cum Pleiades, Hyadesq;, & Orionis astrum,
 In maris occiduas præcipitantur aquas.
 Tum memor inflexo proscindes uomere terram,
 Sic anni fient tempore quæq; suo.
 At freta si cupias pandis sulcare carinis,
 Sitq; per æquoreas impetus ire uias.
 Pleias ensiferi fugiens Orionis astrum,
 Hesperias quando mersa subiuit aquas,
 Tunc rapidi furiunt immuni murmure uenti,
 Et toto miscent prælia sæua mari.
 Tunc malè cerate ducuntur in æquora puppes,
 Fertile sed potius uomere uerte solum.

Vndiq;

Vndiq; tunc saxis religes ad littora fultam,
Vt tuta maneat in statione ratis.
Sentineq; memor graue olentis eijce sordeis,
Ne tandem pluuijs illa putrescat aquis.
Instrumenta domi naualia ritè locato,
Componens remos ordine quosq; suo.
Exploret fumus fabrefacti robora clau.
Obserua uarias temporis ipse uices.
Tunc ubi tempus erit remis impellito marmor,
Cum spondet placidas utilis aura uias.
Vtq; tibi referat lucrum, bene mercibus imple,
Sed iustum semper pondus habere decet.
Sic freta demissis peragebat cerula remis,
O Perse uictus indigus ipse pater.
Huc ille Aeolijs Cumarum uenit ab oris,
Emensus longas per uada salsa uias.
Non quòd opes, magnos uel suffugiebat honores,
Sed paupertatis, quam Deus addit, onus
Haud Helicone procul sedes habitauit iniquas,
Dura sub Aënijs quâ iacet Ascra iugis.
Ingrata est semper, seu floret messibus estas,
Siue pruinosa sub niue terra latet.
Tempora at ut semper, sic opportuna notato,
Vnda maris timida quando sit equa rati.
Exiguas lauda nauis, imposito merces
Magnæ, namq; oneri hæc aptior esse solet.

HESIODI OPER. ET

Lucraq; maius onus semper maiora sequentur,
Si teneant rigidas uentus & unda minas.
Si mercaturæ dederis te debita soluas,
Et fugias inopis damna pudenda famis.
Nunc tibi monstrabo non sim licet ipse peritus
Aequoreas sulces qua ratione uias.
Namq; semel tantum mihi contigit equor arare,
Aulide dum Eubœæ littora curua peto.
Hic ubi manserunt uento retinente Pelasgi,
Cum uellent Phrygio bella mouere solo.
Amphidamas postquam liquisset luminis usum,
Calchidis est nostræ terra petita rati.
Promulgata etenim certamina clara fuerunt
Defuncto proles quæ statuere patri.
Hic ego facundo tripodem sum carmine nactus,
Quem uoui sacris ex Helicone Deis.
Nunc cernis quàm sim multum naualia doctus,
Aeterni pectus sed referabo Iouis.
Doctis sonum siquidem Perse componere carmen
Pierie primum me docuere Deæ.
Ut sol octipedis peragrauit sydera Cancri,
Quinq; hinc cum decies præteriere dies.
Tunc tempus nautis aptum, tunc nemo peribit,
Nec bibet aequoreas obruta puppis aquas.
Ni Deus ipse potens rapidarum numen aquarum,
Aut perdat ualidi dextera magna Iouis.

A super

A superis Perse magnis simul omnia pendent,
Nam bona nunc illi, nunc mala ferre solent.
Tunc homini maris est prorsus tractabilis unda,
Tunc præstat faciles lenior aura uias.
Credito tunc uentis & onus composito naui,
Quàm primum (moneo) sed rediturus eas.
Néue autumnalis cœlo cùm decidit imber,
Expectesue nouum cùm dabit uua merum.
Horrida nec gelidæ uenient cùm tempora brumæ,
Et spirant duri, flamina sæua, noti.
Namq; comes pluuiæ latum ciet ille profundum,
Eq; imo uersas eruit Auster aquas.
Tunc quoq; demissis uerrunt uada cerula remis,
Quo redijt dulcis tempore Veris honor.
Germina cùm summi si uticant in uertice rami,
Imposito cornix quæ tegat atra pede.
Peruia tunc freta sunt, sed ego me credere nolim,
Nec dubius tutum nauita carpit iter.
Vix mala suffugies, quid non spes cogit habendit?
Plus æquo audaceis efficit illa uiros.
Nam dirum uita est miseris mortalibus aurum,
Sed nimis in uasto mors uiolenta mari est.
Pectore qua propter memori præcepta reclude,
Quæ nunc sæpe tibi nostra Thaleia dedit.
Ne tamen ambiguo bona credas omnia ponto,
Sed potior maneat pars tibi salua domi.

HESIODI OEPR. ET

Est miserum fecisse mari dispendia rerum,
 Cum grauis euersas obruit unda rates.
 Durum & sarcinulas dispersas esse uidere,
 Et minui, currum cum graue frangit onus.
 Sit modus in rebus, nec enim magis utile quicquam,
 Quam stata per certas tempora scire uices.
 Cum tua ter denos processit uita per annos,
 Sit tecum socio nupta puella toro.
 Cum decimū quartum pubescat uirgo sub annum,
 Rite sequente anno nupserit illa uiro.
 Virgo tibi etatis teneræ ducatur, & huius
 Mollia præceptis imbue corda bonis.
 Hanc tamen in primis tibi quam uicinia iungit,
 Ne fias socijs fabula longa tuis.
 Nil etenim melius uir coniuge possidet illa,
 Quam sequitur castæ fama pudicitiae.
 At nihil hac, furtim quæ splendida prandia captat
 Prauaq; cui cordi, tristius esse potest.
 Hæc sine torre uirum comburit, & efficit illum
 Proterat ut celeri cruda senecta pede.
 Sit tibi magnorum reuerentia iusta Deorum.
 Parq; tibi fratri nullus amicus erit.
 Si facias, caue tunc abs te ledatur amicus,
 Verbaq; sint linguae ne simulata tuæ.
 Quod si probrosis tua nomina carpere dictis,
 Ledere uel factis coeperit ille prior,

Non

Non impunè ferat, sed si dependere poenas
 Vltrò quas meruit sustinet ille graues,
 Rursus amicitiae tecum desyderat usum,
 Suscipe, non illi durior esse uelis.
 Qui sibi nunc illum, nunc hunc asciscit amicum
 Instabilis, miserum quis neget esse uirum?
 Præteritæ memorem culpæ non arguat iram
 Vultus, nèue animi det mala signa tui.
 Ne tibi concilies multorum foedera Perse,
 Prorsus amicorum nèue seraris inops.
 Inq; bonos dira conuicia fundere lingua,
 Dicarisq; malis te sociare uiris.
 Paupertatis onus nulli exprobraueris unquam,
 Hæc homini à summo numine missa uenit.
 Optima res homini est parca facundia lingua,
 Et quæ laudatum seruat ubiq; modum.
 Quod malè si dictis certes, cogère uicissim
 Peiores tristi percipere aure sonos.
 Non hic parcus eris, potius profundito largè
 Cùm uenit ad positas publica turba dapes.
 Sumptibus è minimis ueniet tibi magna uoluptas,
 Ac è communi gratia maior erit.
 Manè Ioui reliquisq; Deis ne feceris unquam
 Illota ut libes dulcia uina manu.
 Non enim temerè sic conciliaueris illos,
 Difficili reuient supplicis aure preces.

HESIODI OPER. ET

*Splendida nec uersus meas ad lumina Phœbi,
Sed quando liquidas ille subiuit aquas.
Nec dum carpis iter Perse commiseris extra,
Aut medie mingas in regione uie.
Nec tua postposito denudes membra pudore,
Nox est cœlicolis rite sacrata Deis.
Ac uir diuino qui pectore præditus extat,
Cui decor est cordi, purpureusq; pudor.
Ad bene munitas adiungens corpora sepes
Naturæ faciet, quod bene clàm fit, opus.
Semine nèue intra spurcus penetralia tecti
Ostendas castis membra pudenda focis.
Nèue operam soboli dederis cum coniuge mæstus,
Ut redis à tristi funere forte domum.
Dulcia uerum post genialis fercula coene,
Legitimi præstes gaudia leta tori.
Antè caue pedibus fluuios transire perennes
Quàm prece compellas pulchra fluentia pia.
Qui temerè illotis manibus uaga flumina transit,
Hic odio Dijs est & mala cuncta feret.
Dedecet ante aras unguis præcidere ferro,
Victima dum positos concidit ante Deos,
Nec cyatho Perse cratêra imposito magnum,
Iniicit huic seuas lurida Parca manus.
Nèue imperfectas unquàm reliqueris ædeis,
Incipias nunquàm, aut perfice cœpta semel.*

Ne

Ne cornix summi residens in culmine tecti,
Garrula conatus rideat illa tuos.
Hunc quoq; pœna manet uetitas qui sumit ab ollis
Et nondum sacras corripit ore dapes.
Ne puerum assuescas uite tria lustra trabentem,
Vt posito calcet sacra sepulchra pede.
Vtile nequaquam fuerit: nam pœna statuta est,
Quæ uireis tenuat, semiuiresq; facit.
Nec qui bis senos tantum conspexerit orbes
Lunæ: nam simili plectitur ille modo.
Hic ubi se mulier, ne corporis abluè jordeis,
Namq; suo hunc uindex tempore pœna manet.
Vindice Diuorum superûm uexabitur ira,
In sacra contemptos qui iacit ore sonos.
Nec puri gelidam meias in fluminis undam,
Quâ maris in uitreas exoneratur aquas.
Et spurcam in sacros urinam reddere fonteis,
Aut graue uentris onus ponere, crimen habet.
Sedulus euites uolucris mala murmura famæ,
Qua non est toto peius in orbe malum.
Sublatu leuis est, grauiori pondere fertur,
Ast ut deponas, hoc opus, hic labor est.
Sparsa nec a multis tenues cito cedit in auras,
Ipsa Dea est, magnum famaq; numen habet.

HESIODI DIES.

X Ioue natarum seriem seruato
dierum,
Quelibet & quo sit iure nota,
uide.

Vltima mensis erit factos lustrato
labores,

Dimensum seruis chœnice funde cibum.
Hac solet & populus ueraces tradere leges,
Quelibet est summo de Ioue nata dies.
Prima sacra est et quarta & septima, nāq; canorus
Latona hoc natus fertur Apollo die.
Nonāq; & octaua ad curanda negocia fausta
Dicuntur, crescens quas bene mensis habet.
Vndecima atq; duodecima satis utraq; felix,
Attamen hæc illa faustior esse solet.
Lanigeræ hac siquidem pecudes tōdentur, & unca
Concidit agricolæ falce recisa seges.
Aëre dependens hac textit Aranea filum,
Et formica cibum granifero ore legit.
Promouet hæc & opus, operi insudate puella,
Et gnauas agitet pendula tela manus.

Tertia

*Tertia post decimam primæ cum fulserint Eos,
In uersam noli spargere semen humum.
At plantis holitor riguo quas figit in borto,
Addere fecunda hæc lux alimenta solet.
Sexta super decimam teneris incommoda plantis,
Sed progignendis est magis apta uiris.
Sed seu nascantur, nimis est inimica puellis,
Siue ineant socij fœdera pacta tori.
Sexta nec est illis primæ bene commoda, at hædis
Cedunturq; ouium uilia membra gregi.
Vimine contexta circumdat ouilia sepe
Rusticus, et fausta est progenerare mares.
Hæc gaudet rigida conuicia dicere lingua,
Mendaces uoces, Idaliosq; iocos.
Exige furtiuis longas sermonibus horas,
Occultos capiat blanda puella sonos.
Octaua capras, toruosq; excidito tauros,
Et mulos quarta post quoq; cede die.
At uir, uicenus cum sol ostenderit ortus,
Nascitur ingenio, consilioq; potens.
Opportuna uiros decima est nasci, hinc quoq; quar
Gignitur auspicijs blāda puella bonis. (ta
Palpanti cicurato manu pecudesq; bouesq;
Et pariter mulos, peruigilesq; canes.
Effugito quartam, seu Cynthia ducat in orbem
Cornua, deficiens siue latere parat.*

HESIODI DIES.

Ingerit illa dies torquentis pectora curas,
Sollicito nunquam mensq; dolore uacat.
Tum tibi consortem thalamo sociato iugali,
Cum rutilo quartam sol tulit ore diem.
Sed prius, augurium res est aptissima tædis,
Aligeras, moneo, consule frater auis.
Omen habent, quintas quare uitare memento
Ab nimium duras difficilesq; dies.
Tunc Furie passim toto simul orbe uagantur,
Spargentes tortas angue minante comas.
Ob mala deposcunt tristes periuria pœnas,
Damnaq; periuris perniciosa ferunt.
Septima post deciman cœlo cùm uenerit Eos,
Area tum fruges conterat apta sacras.
Ligna faber thalamis, et cædat idonea naui,
Exiguas quarta construat ille scaphas.
Sed mediæ, medium cùm sol superauerit axem,
Nona solet quarta faustior esse die.
Illa at quæ primo consistit in ordine nona,
Candida non ulla labe notata uenit.
Tum teneras tutum est terræ defigere plantas,
Nascitur auspicio fœmina uirq; bono.
At nimis hoc pauci norunt, uigesima nona,
Quæ ueniat uarijs illa beata modis.
Dolia tunc reuera, subeant iuga curua iuuenti,
Cum mulo et celeri qui pede currit equo.

Littoribus

Littoribus fausto tunc soluitur alite naui,
 Et secat immensas per uada tuta uias.
 Vera sed ô per quàm pauci discrimina norunt,
 Quæq; dies foelix, quæq; sit atra notant.
 Dolia post decimam quarta reſerare memento,
 Eſt ſiquidem ante alias relligioſa dies.
 Vicena eſt foelix cùm Phœbus in æthere fulget
 Manè, ſed eſt peior cùm caput abdet aquis.
 Commoda multa ſerunt certè mortalibus ægris,
 Exanimes aliæ, ſunt dubiæq; dies.
 Hanc alij, tollunt alij quoq; laudibus illam,
 Nouerit aſt omneis qui bene, rarus adeſt.
 Nam nunc clara dies charæ nos more parentis,
 Nunc tractat rigida ut ſæua nouerca manu.
 Sed foelix cui ſunt uariorum iura dierum
 Cognita, & hic uitam qui ſine labe trahit.
 Sic ut præclarumq; modum reſeruet in omni,
 Nec malè fatidicum ſpreuerit omen auis.

Operum & Dierum Heſiodi

Finis.

GEORGII

ROTALLERI EPI.

GRAMMATICVM

Liber unus.

Ad candidum Lectorem.

Si qua uidebuntur nigra tibi digna litura,
Qui uoluis nostra carmina facta manu.
Ne ducas uultus, nec duro turbidus ore
Ingenij spernas hæc monimenta mei.
Iam nunc ingressus quinti tero limina lustrali,
Velat adhuc molles barbaq; prima genas.
Si mihi non parces, parcas iuuenilibus annis,
Hæc ætas ueniam quo mereatur habet.
Adde quòd & magnum paruo nil tempore fiat,
Omnia sunt lentis perficienda moris.

AD

93

AD GENEROSVM IV-
uenem Carolum Scenck, Barōnem
à Tautenburg, &c. Georgius
Rotaller.

C Arole qui claris cūm sis natalibus ortus,
Nobile cōduplicas generoso pectore stēma,
Et iā magnanimū certas superare parentē,
Cuius cūm nuper per laudes ire pararem,
Fortiaq; Heroo deducere facta cothurno,
En numerosa statim summarum copia rerum
Obruit, atq; inopem, quis credat? copia fecit,
Que sumenda mihi tantis exordia factis
Digna forent, planē incertus dubiusq; ferebar.
Hinc me nobilitas, & auitæ nomina stirpis
Teutonas urgebant inter radiantia gentes:
Hinc præclara animi traxit generosaq; uirtus,
Quæ uiguit seu pax letis redimita coronis
Cæsareos placida populos sub lege foueret,
Seu Mars terribili caneret Taratantara cornu.
At cūm digna istis molirer carmina factis,
Astitit, atq; aureis mihi carminis autor Apollo
Vellicat, & quorsum tantum tibi sumis inepte,
Inquit, onus, longeq; tuis nunc uiribus impar.
Quin pede te metire tuo, prægrandia uita,
Nec tibi plus sumas quàm concessere Camœnæ,

c

GEORG. ROTAL.

Ne labet immodico tenuis sub pondere cervix,
Et frustra optatam cupias contingere metam.
Bella canant alij, ac heroum fortia facta,
Classicâq; horrendo resonent per castra tumultu,
Tu teneros tractes Elegos, leuioribus istis
Aptior, et molli carmen moduleris aeuâ.
Quis nunc Scenckiaden toto non nouit in orbe?
Quo duce sunt toties peditûq; equitûq; phalâges,
Et Phrysiæ fusi populantes arua Sicambri.
Ac nisi lanificæ secuissent fila sorores,
Viueret Argolicis etiam tibi terror in oris
Turca ferox, ab quas strages fortissimus heros
Aederet, antiquas peteres inglorius arceis.
Falleris, ah, nimiumq; tibi mal' è cognitus ipsi es,
Inclÿta si speres te posse æquare canendo
Gesta uiri, summum poscit res ista Poëtam.
Sic fatus liquidas abiit dilapsus in auras.
Voce Dei moniti (quis enim sine numine magne
Audeat?) ingenuo suffusiq; ora pudore
Desitimus coeptis, animiq; euanuit ardor.
At si Parca mihi uitæ modo proroget annos,
Doctâq; maiores nobis in carmina uireis
Propiciæ afflârint Musæ, non antè quiescam,
Qu' in semel exorsam potero pertexere telam.
Ille mihi tum sudor erit, factisq; parentis
Magna etiam nostris accedet gloria scriptis.

Hunc tamen interea, donec maiora paremus,
 Vultu suscipias tibi conueniente libellum,
 Primæua ingenij nec despice germina nostri.
 Illa tui ueniunt claras uulgata sub auras
 Nominis auspicio: nam rectius ista dicari
 Quam tibi, cui poterat? teneris cum semp ab annis
 Vixerimus pariter, pariterq; adoleuimus ambo.
 Ac tanto nostros sociarit amore parentes
 Vfus amicitie, dum uita manebat utriq;
 Huc etiam accedit iuuenis charissime, nuper
 Cum Tartesiæ Cesar rediit ab oris
 Transiret celebrem, quam Dilia perluit, urbem,
 Quod te cognoui studijs incumbere honestis,
 Quisq; solent Proceres alto contemnere fastus
 Dulcia Pieridum sectari signa sororum,
 Et neq; pomposa quamuis uerseris in aula
 Musarum posse auelli complexibus artus.
 Macte animi istius iuuenis generose, nec unquam
 Impetus iste tibi longis languescat ab annis.
 Nec pigeat præclara sequi uestigia Patris.
 Omnia uirtutem suadent stimulantq; sequendam,
 Carolus hinc toto qui regnat Cesar in orbe,
 Cuius ex es magno de nomine nomen adeptus,
 Cuius clara tibi conceditur ora tueri,
 Seu Libyæ frenet populos, seu Turcica pellat
 Agmina Pæonias latè uastantia terras,

GEORG. ROTAL. EPIG.

*Sive petat Belgas, seu qua Sol aureus imo
Mergitur Oceano bellaces uisat Iberos.
Illa ex parte mouent exempla domestica mentem,
Et Patris, et caste fulgentia stemmata Matris;
Claraq; imaginibus domus Egmondana uetustis,
Qua Batavis non est præclarior altera terris.
Quam si degeneres æterna labe notabis,
Sed non degeneres animos geris, ardua Virtus
Cor mouet, et iam nunc primæ in flore iuuentæ
Olim te magno gesturum digna parente,
Non contemnendis ostendit Carole signis.
Hos igitur foueas studiose pectoris ignes,
Subsidioq; tuæ naturæ munera firma.*

*Bene Vale. Lipsiæ sexto Idus Maij,
Anno ab orbe redempto,*

1646.

GEORGI

GEORGII

ROTALLERI EPI.

GRAMMATICVM

Liber unus.

Ad Musam.

VO properas ita Musa?
mane, sic nulla parēti
Inuidie aut odij causa
futura tuo es.

Nec tenebris assueta, serēs
bene luminis auras,
Vix egri poterunt su-

stinuisse pedes.

Incultam pudeat foribus prodire paternis,

Ab nimium fame prodiga Musa tue.

Non dextrā decorat plectrū, cytharāq; sinistram,

Nec cohibent teneras laurea ferta comas.

Immunda est facies, horrent squallore capilli,

Palla riget turpi puluerulenta situ.

Nec benē Parnassi loca sunt tibi cognita montis,

Quæ levis Aōnij perluit humor equi.

GEORG. ROTAL.

*Si sic prodieris solito temeraria gressu,
Hei mihi quos risus, uerbera quanta ferēs?
Fabula per totam iactabere protinus urbem,
Cogeris Criticas ex tolerare notas.
Alter inornatos laniabit fronte capillos,
Et rigida molles impetet ungue genas.
Alter at in lacero concerpens pectore uestem
Exacuet lime spicula dura suae.
Et sibi censuram quis non hoc tempore sumit?
Audet Apelles carpere cerdo manus.
Hec si non metuis, si non tolerare negabis,
Publica iam fausto per loca perge gradu.*

Psalmus 130.

De profundis clamaui, &c.

*Sūme parēs qui sceptrā tenes, qui cūcta gubernas,
Lucida qui nutu concutis astra tuo.
Respice quā seuis iaceam demersus in undis,
Pressus ab innumeris ad Styga penē malis.
Nunc facileis præbe lachrymosis uocibus aures,
Nec fiant uoti uerba caduca mei.
Si meminisse uoles, altoq; reponere corde,
Quā mea sit multis noxia uita modis,
Iam DEVS ab perij, quis enim subsistere posset?
Sustineat uultus quis pater alme tuos?*

Quin

Quin potius, quò te bonitas tua duxerit, ibis,
 Quæ mare, quæ terras, quæ replet ampla polos.
 Quodq; tibi propriū est, tua se clementia prodat,
 Ignoscas uitæ crimina magna meæ.
 Sic melius potero meritos impendere cultus,
 Et colere insigni nomen honore tuum.
 In solum siquidem te spes mea tota recumbit,
 Solus & es uitæ duxq; salusq; meæ.
 Quare certa meam firmat promissio mentem,
 Polliciti nec erunt irrita uerba tui.
 Vt uigil insomnem qui totam ducere noctem
 Cogitur, expectat dum uenit orta dies;
 Vt sua iucundo declinet lumina somno,
 Cùm rutilum liquido Sol leuat amne caput.
 Non secus expecto Dominum in mea uota uocatū,
 Vt ueniat rebus portus & aura meis.
 In Domino Israël certe spem pone salutis,
 Immensa est bonitas & sine fine Dei.
 Fide, tuum grauib; iam iam caput eximet undis,
 Optatamq; feret commiseratus opem.

Carolo Scenck Baroni à
 Tautenburg.

Accipe propensam testantia carmina mentem,
 Carmina adhuc tenera non bene ducta manu.

GEORG. ROTAL.

Post ubi firma meis atas accesserit annis,
Musaq; Pegaseas suppedabit aquas.
Vberiora tuæ capies præconia famæ,
Carole progenies digna parente tuo.
Donec enim rutilus fulgebit in æthere Titan,
Fixaq; sub Borco Mænalis ursa polo.
Dignus es, & studijs semper celebrabere nostris,
Scripta ferent longos si modo nostra dies.

In Adulatorem.

Cum uidet Accipitrem repetit sua tecta columba,
Conspectoq; fugit territa Dama lupo.
Assentatorum sic quibus noxia uitet
Verba, sub Hybleo melle uenena tegunt.

D. Euerardo Nicolai Senatus
Phrysiæ occidentalis præ-
sidi dignissimo.

Nuper cum totum uellem me dedere Iuri,
Dixi Pierides, ite, Valet, Deæ,
Nil cum Parnasso, nil cum Permessidos undis,
Castra sequar rigidi litigiosa fori.
Iamq; uale dictis Musis & Apolline, nullum
Præterquam Leges mens agitabat opus.
Astutit, & quorsum consuetas negligis artes?
Gratus es Aönio, dixit Apollo, choro.

Te quōq; dira fumes, et amor furiosus habendi,
Curaq; fluxarum Jordida fregit opum?
Ab pereat studijs finem qui destinat istum,
Vltra Sauromatas dedecus illud eat.
Non ego sanctarum contemno volumina legum,
Voluere sed paucos, quo decet ore, queror.
Malunt præruptas saxoja per auia rupes
Scandere, quam recto tramite tuta sequi.
Sic fit ut elusi fallacis imagine questus
Dum temerè, stultus quò rapit ardor, eunt,
Seriùs optatam possint contingere metam,
Nec titulis faciant equiparanda suis.
Ne tam dira tuum uiciet dementia pectus,
Quin potius facileis me duce carpe uias.
Ingenuas sacris coniungas legibus artes,
Curaq; sit Graios euoluïsse libros.
Ethica nec pigeat fontes addiscere legum,
Omniaq; Aonijs ista rigare uadis.
Hec tibi currenti præbebunt lumina, fient
Omnia formoso lucidiora die.
Ut taceam reliquos quos uexit in æthera fama,
Et Viglum Phrysijs spemq; decusq; soli.
Hoc iter ingressus legum peruenit ad arcem,
Mitia qui patriæ dat modo iura tuæ.
Nunc quoq; si qua colit semotis ocia curis,
Per iuga Picrio tendit amata gregi.

GEORG. ROTAL.

Barbaricas igitur, moneo, relinque cateruas,
Nomina nec pigeat tam memoranda sequi.
Sic genuinus honos, nullo sic oblita fūco
Gloria te celebri ducet in astra gradu.
Sic fatus uolucres ubi discessisset in auras,
Hec mihi teneris uerba legenda modis.
Que precor ut uultu sumas uir clare sereno,
Et Pylij uideas tempora longa senis,
Ioanni Stigelio eximio poetæ.

Suscipe pacato Vates clarissime uultu,
Que tibi de sterili munera rure damus.
Exiguae releges iuuenilia carmina Musæ,
Que sunt ingenij germina prima mei.
Nec quia magna tue decurrunt flumina uenæ,
Par erit exigui spernere fontis aquam.
Pegasus ærias non quemuis tollit in auras,
Nec Clario quiuis proluuit ora lacu.
Culmina te Phoebus deducit in ardua montis,
Aurea qui bifido surgit in astra iugo.
At nos ruris opes per deuia carpimus arua,
Vt teneræ casias, aut meliloton apes.
Est tamen exiguis etiam sua gratia, uulgò
Diligimur, precium dulce laboris id est.
At seu magnanimi resonas fra Cæsaris arma,
Meoniden Latio seu facis ore loqui.

Seu sacra Pierijs connubia uersibus ornas,
Seu canis ad querulam carmina mœsta lyram.
Attonitus sacro quiuis dependet ab ore,
Numinaq; intonsi sentit adesse Dei.

Ioanni Rotallero fratri suo.

Quàm benè conueniunt chari tibi nomina patris,
Id puto fatales sic statuisse Deas.
Ingenij quoties frater charissime dotas,
Atq; animi reputo singula dona tui.
Defuncti uideor simulachra uidere parentis,
Quem tu parte tui nobiliore refers.
Qui uirtute decus cùm summum carpsit ab omni,
Nunc gratæ laudem posteritatis habet.
Si tua sic nondum Virtus sese exerit, anni
Nondum concipiunt talia facta tui.
Vt tamen ex primo dignoscimus ungue Leonem,
Ex facie talis lucet imago tua.
Quare quid maius tibi per mea uota precabor,
O animo uerè frater amate meo,
Quàm tibi ut eueniant charo quæcumq; parenti,
Vita tibi tantis floreat aucta bonis.
Et quæ post actæ comitatur funera uite,
Candida tam magnum det tibi fama decus.
Sic uirtute tua regum merere fauorem,
Et ducibus placeas, principibusq; uiris.

GEORG. ROTAL.

*Sic etiam te uulgus amet, sed deprecor unum
Hic modo sit melior sors tua sorte patris.
Ne te tam saevis agitet Dea ceca procellis,
Sed tua per placidas cymba feratur aquas.
Quòd si forte sua tecum quoq; luserit arte,
(Erigit illa malos, deprimit illa bonos)
Vt Pater, infracto duros ser pectore casus,
Hoc tandem uera est nobilitatis opus.*

Ad Paulum Roëlsium Medi cinae Doctorem.

*Hospes ab Alcinoò tristis discedit Vlysses,
Naufragus insanas dum maris horret aquas.
Sed reditus illi stimulat, minuitq; timorem,
Coniugis et patriæ non simulatus amor.
Sic etiam blando uestri retinebar amore,
Cum peterem Boreo regna propinqua polo.
Sed me Thespiadum sectantem castra sororum,
Musa leui iussit subdere calcar equo.
Hic ego saepe tui doctissime Paule recordor,
Rebus et exopto prospera cuncta tuis.
Nam cum sim tanto semper complexus amore,
Dum tecum uixi, teq; tuamq; domum.
Utq; parens natum, sic me quoq; semper amaris,
Atq; animi dederis pignora certa tui.*

Piscis aquas, sime fugient saliceta capelle,
 Squallida flauentes oderit ursa fauos.
 Cum mihi cura tui tenues uanescent in auras,
 Qui fuit, in memori corde manebit, amor.

In *Ουλόδικον* quendam.

Ocia cum laute sectaris inertia uite,
 Et reficis sumpto mollia corda mero.
 Insidet exanguis pallor tibi foedus in ore,
 Summaq; uix tenuis contegit ossa cutis.
 Que sit causa rogas? multi mirantur, at ipse
 Si cupis expediam, mens mihi nota tua est.
 Mens mihi nota tua est, tetro polluta ueneno,
 Inuidia est que te strangulat atq; necat.
 Ab frustra auxilium medica tibi poscis ab arte,
 Stulte quid in liquidas semina spargis aquas?
 Non te, si Stygijs Chiron remearet ab oris,
 Auxilio posset restituisse suo.
 Talia Pæonios contemnunt uulnera succos,
 Effugiunt medicam uulnera cordis opem.
 Liuida suffusas carpit tibi flamma medullas,
 Et succi corpus reddit inane sui.
 Lurida ceu cuius consumit corpora tabes,
 Ut cera lumen deficiente perit.
 Instrue Achæmenijs certantia fercula mensis,
 Non poterunt sumptæ membra fouere dapes.

GEORG. ROTAL.

*Quicquid edit saniem subito mutatur in atram,
Quin profit nullos sumere posse cibos.
Sic tua liuifico pereduntur pectora morsu,
Et nisi mors tanti nulla medela mali est.
Viscera liuor edax, alimentaq; debita membris
Deuorat, & dapibus pascitur ipse luis.
Quare palloris mirari desine causam,
Hoc etiam macies provenit orta malo.*

In eundem.

*Dum nisi dissidium, dum nil nisi perfida iactas
Iurgia, & insani uerba dolosa fori.
Nec ratus esse nefas charos committere fratres,
Vnanimi soluis corda ligata fide.
Quis tua non Stygijs agitari corda colubris,
Et Furias pectus credat habere Deas?*

In eundem.

*Arida dum stimulant rabidi ieiunia uentris,
Seuus ad innocuum tendit ouile lupus.
Et studet ut possit, letis dum pascitur herbis,
Incustoditum dilaniare gregem.
At miser baud raro, nimium spe lusus inani,
Insidijs, alijs quas struit, ipse perit.
Scis quorsum hæc spectant, siquæ te crimina produit,
Que cruciant animum nocte dieq; tuum.*

Quando

Quādo erit ut sceleris meritas des ipso poenae?

Non fugiunt tacitum talia facta Deum.

Vltor ab astringero quin omnia lustrat Olympo,

Et motus animi puniet ille tui.

Lenta Dei quamuis, non sunt tamen irrita tela.

Pœna tibi grauior, quàm mora tardat, erit.

Eustathio à Knobbelsstorph.

Tantane te ueteris coeperunt tædia amici,

Vt ueniat dextra littera nulla tue?

Quò leuis à nobis teneras aufugit in auras,

Qui mihi constanti pectore perstat amor?

Fortè Borussiacas inter, fera nomina, gentes,

Aret inexhaustæ uena perennis aquæ.

Hoc mihi si Tripodes, Clarius si dicat Apollo,

Vana uidebuntur uerba carere fide.

Ille tibi semper cythara succinctus eburna,

Suggerit è Clarijs pocula plena uadis.

Causa latet, ueteris te commemorinisse sodalis

Credo, putare aliud suspicor esse nefas.

Quicquid sit, plenis ueniant tua scripta quadrigis,

Vix animum poterunt exatiare meum.

Non sic, si qua diu caueis Philomela retenta est,

Optat in assuetum posse redire nemus.

Nec sic feruenti quando sitis urget in æstu,

Cerum ad optatas tendit anhelus aquas.

GEORG. ROTAL.

*Quam, mihi crede, tuæ desydero carmina Musæ,
Carmina Phœbeis equiparanda sonis.
Hanc restingue sitim, quæ non mediocriter urit
Pectora, & ut possis scribere, uiue, Vale.*

**Ad Mennonem Symonis
Anabaptistam.**

*SI non falsa tuæ Menno sint dogmata sectæ,
Si benè cum uera religione quadrent.
Cur illam media dubitas in luce fateri,
Quid sic formidas, colloquiumq; fugis?
Occultas quæris tempesta nocte tenebras,
Dispersasq; procul per loca soli casas.
Hic rude sub ficta pietatis imagine uulgus
Ludis, & incautum sub tua iura trahis.
Insidias anubusq; struis, captasq; colonos,
Hæc cadit in casses obuia præda tuos.
Desine mendaci plebem seducere lingua,
Vltor adhuc supera uiuit in arce DEVS.*

Hieronymo Campensi.

*IAM ne paras rursus peregrinas uisere terras,
O animi iuuenis portio magna mei?
Quid reliquum est quod adhuc spectes, quæ regna
super sunt?
Quæ gens est quæ non sit tibi uisa prius.*

Gallia

Gallia te uidit, te uidit & Ausonis ora,
 Quâq; furit rapidis Trinacris Aetna rogis.
 Scylla tibi audita est Siculo latrare profundo,
 Quæq; uomit sorptas torta Charybdis aquas.
 Quin Libycas Afer calcantem uidit arenas,
 Et dare præcipiti carbasa plena noto.
 Argolicos habitu peragrasti militis agros,
 Incola iam celeri quos Geta lustrat equo.
 Nunc quoq; Sarmaticis longè semotus in oris,
 Parrhasio cernis subdita regna polo.
 O te felicem, ter fausto sydere natum,
 O nimium superis semper amate Deis.
 Tam uarias gentes, qui tot conspexeris urbes,
 Nec tua sit trucibus uita petita Getis.
 Parce tamen cæcæ nimium confidere Diuæ,
 Quæ leuis incertæ nititur orbe rotæ.
 Sed cur non fidas? astat tibi dulcis Apollo,
 Et uiridi celebres ex Helicone Deæ.
 Quoslibet hæc à te propulsant numina casus,
 Seu Syrteis peragras, seu Garamantas adis.

Ioanni à Mez nepoti suo.

Nunquid adhuc uolupte est solitis insistere curis,
 Siccaq; Palladijs tingere labra uadis?
 Macte animi istius, nec te uia tardet euntem,
 Impediant cupidos aspera nulla pedes.

f

GEORG. ROTAL.

*Ima uepres, medium cingunt uiridaria montem,
In summis residet doctus Apollo iugis.
Huc huc appropere, labor omnia mitigat acer.
Ex facili rigidos conterit ille rubos.
Ut sibi mercator perituum congerat aurum,
Multa feret terra, multa pericla mari.
Tu modo Pieriæ petitur cui fama coronæ,
Quæ fugiet structos non peritura rogos,
Non ita difficileis renues tolerare labores?
Ast opibus precium gloria maius habet.
Quod nec opes possunt, nec auitæ stemmata gentis,
Sola hæc te Claria ducet in astra uia.*

Ad Georgium Bicollium.

*Sic tenera donec uernant lanugine mala,
Contere quæ patrio est semita trita pede.
Vtile frugiferum sic spargas semen in agrum,
Quod plena letus postmodo falce metas.
Nec quod opes largo fundat tibi copia cornu,
Desere dulcisonas ex Helicone Deas.
Diua leuis semper sine luce uolubilis errat,
Et tantum stabilis mobilitate sua est.
Ut facis, hos potius semper tibi collige census,
In quos illa nihil iuris habere potest.
Quos poterunt flammæ, nec edax cōsumere tēpus,
Qui poterunt mortem post superesse tuam.*

Clæ

Clarissimo uiro D. Francisco
Sonck, Iuris utriusque
Doctori.

Clare uir, et doctus perplexas soluere leges,
Quas Iuris utriusq; habent uolumina.
Cur non Ausonias ierim studiosus in oras,
Cum sic tamen statutum erat, causam rogas?
Non ego amicorum iussis parere recusans,
Terram remansi in Teutona, absit hoc scelus.
Sed cum cornigeri tetigissem flumina Rheni,
Miscet ubi sese uitreis Mogi uadis.
Mox me constrinxit uiolento compede Febris,
Emissa Tartareo Furia de gurgite.
Vixq; minus rapidis mihi torruit aestibus artus,
Quam premitur igniuomis Gygas Aetnae iugis.
Ac ubi destituit languentia seruidus ossa,
Satisq; flagrans membra coxisset calor.
Ut si Caucaseis iacuissent tecta pruinis,
Tanto tremula concussit ossa frigore.
Hic igitur multas lecto decumbere lucas,
Comites coactum me reliquerunt mei.
Quid facerem? nec enim longinquum carpere soli
Plenumq; iter periculis, consultum erat.
Adde quod Alpinis resoluti in rupibus imbres,
Nixq; tepidis liquefacta Solibus recens,

GEORG. ROTAL.

*Saxa profecturis superare mimantia coelo
Prohibuerint, & transitum negauerint.
His igitur mansi, quod me non poenitet, oris,
Omnigena ubi sic artium studia uigent,
Ut neq; nunc Latio, priscis neq; cedat Athenis
Fœcunda doctis Teutonis tellus uiris.
Nam quantum ualuit quondam uictricibus armis,
Nunc laude tantum præstat etiam Musica.
Parcite Romani, ueteres quoq; parcite Græci,
Germania hac uos antecellit gloria.
Pieridum Phœbus tota stipante caterua,
Pulsus Getarum barbara tyrannide,
Firmas Teutonicis sedes delegit in aruis,
E Græciâq; huc transtulit secum omnia.
Hic quoq; iam bifido se uertice tollit in auras,
Parnassus undiq; lymphidis riguis uadis.
Deniq; cum castis huc migrare Camœnis,
Quæcunq; florens habuit unquam Græcia.
Ipse pater Phœbus quos fert Germania Vates
Miratur, ipsæ uirgines stupent Deæ.*

*Ad Sigismundum Thordam Pan
nonium Louanio discedentem*

Πρὸς Περὶ Πικόν.

*Iamne paras animo uir coniunctissime nostro,
Humida in assuetas uertere uela plagas?*

Nec

Nec percepta mouet tanta te gloria fama,
Vt libeat paucos hic remanere dies?
Candida nymboſis ſubducas carbasa uentis,
Crede ſerent parua commoda magna mora.
Te cupiunt, & amoena tua eſt praſentia doctis,
In ſterili ſi quos urbs fouet iſta ſinu.
Quiſq; tuos inter cenſeri exoptat amicos,
Ingenij motus dexteritate tui.
Hei quam ſunt ſubitis elapſe paſſibus Horae,
Dum trahis hac gratas in regione moras.
Tempora non ſolito credo procedere motu,
Cur ſic Phoebæi nunc properatis equi?
Cur per uos tanto fraudatur honore iuuentus,
Diliacis tingit quæ ſua labra uadis?
Hoc duce Cecropios datur hic luſtrare reſſus,
Et ſequimur prompto Dærica caſtra pede.
Fallor? an hic ſacri cùm ſordet gloria Phæbi,
Tam magnum nobis inuidet ille decus?
Si ſic fata uolunt, nec ego tua uota morabor,
Nunc tutum felix ingrediariſ iter.
Pectore nec memori noſtri labatur imago,
Omniſ hanc tecum ſer precor eſſe locis.

Franciſco Dryandro.

Cælibe nil melius uita, nil pulchrius extat,
Quam caſtæ decorat uirginitatis honor.

GEORG. ROTAL.

*Si tamen hanc omnes uellent, mox uita periret,
Quiq; Deum coleret non superesset homo.
Quocirca ad tædas potius properare iugales
Conuenit, & socij munera ferre tori.
Vt tibi substituas uera pietate Tonantem
Qui colat, & pura monstret amare fide.*

Antonio Morylono suo.

*Nunq̃d adhuc ueteris memor es Morylone sodalis,
An leuis in stabili pectore cessit amor?
Si bene te noui manet imis fixa medullis
Cura mei, rapido nec data præda noto est.
Me dum terra tenet gelido subiecta Trioni,
Nunquàm non potui commemoruisse tui.
Ceu præsens animo tua semper oberrat imago,
Estq; tuum nostro nomen in ore frequens.
Cincta soporiferis cum nox quoq; decidit umbris,
Te referunt animo somnia grata meo.
Sæpe mihi uideor per opacas quærere syluas,
Quæcunq; è tenero nascitur herba solo.
Sæpe suburbanos tecum reptare per hortos,
Et uideor plenos flore referre sinus.
Hic me quas habeant uires, quæ nomina flores,
Quæq; doces bona sit, quæq; sit herba nocens.
O liceat ueros coràm mihi cernere uultus,
Quâ secat herbosam flauus Elister bunnus.*

Nos *fora*, nos pariter uiridantia rura uiderent,
 Fluminaq; & celebris culta *Lycaea* scholæ.
 Nec minor hic quàm qui *Pyladen* coniunxit *Orestæ*
 Pectora perpetuus nostra ligaret amor.
 At cum diuersas sic semoueamur in oras,
 Et fera seiunctos uiuere fata uelint.
 Nitamur uerbis istam lenire dolorem,
 Et serat alternas littera crebra notas.

Ludouico Rotallero fratri suo.

Nulla dies abeat frater charissime, quin sit
 Parua tibi facili linea ducta manu.
 Tempore nec quicquam preciosius esse putato,
 Quod magnum passum uulgus habere solet.
 Huic cedunt gemmæ, cedunt diademata regum,
 Et quas diuitias alma recondit humus.
 Nam si diuitias, fortunæ munera, perdis,
 Damna queas multis ista leuare modis.
 Ast elapsa semel fugit irreuocabilis hora,
 Iactura hæc nullis stat reparanda modis.
 Quocirca nullum sine fructu transige tempus,
 Nec temerè tantas perditio frater opes.

Alberto à Dienheim.

Aulica postpositis te sectari ocia Musis
 Rumor ait, de te littera missa negat.

GEORG. ROTAL.

*Non mihi sunt tanti uerbosa murmura fame,
Plurima uana refert, credere malo tibi.
At caue præstringat falsus tua lumina splendor,
Si non sint animo uulnera facta tuo.
Attica gustanti sapiunt ut mella palato,
Lotos & ut dulci grata sapore, nocent.
Vt facis Aonias potius complectere Musas,
Hec Alberte tuis meta teratur equis.*

**Ad D. Petrum Harlenium apud
Leonardiam summum diuini uerbi
præconem, de Georgio David Ana-
baptistarum omnium furiosissimo.**

*Nunquid adhuc David Pbrysijs grassatur in oris,
Doctrinaeq; serit dira uenena sua?
Perditus ab quantam secum trahit ille ruinam,
Quanta petit Stygios hoc duce turba lacus?
Cur tam scæda lues superas contaminat auras,
Serpit & in ciueis pernicioſa suos?
Opprime, confundas diuini numine uerbi,
Quid tenerum Christi dissipat ille gregem?
Quòd si nulla probat diuinis edita chartis,
Si rapit ad sensus optima quæq; suos,
Si latos sacra facit ex pietate cothurnos,
Et torquet summi dogmata pura DEL.*

Si sibi sic placeat, nec spes nunc ulla supersit,
 Ad ueram Christi posse redire uiam,
 Quid facit officium lenti cessare Senatus,
 Cur non pestiferam tollit ab orbe luem?
 Hæc mandata illi est à summo cura Tonante,
 Ut plectat fontes innocuosq; tegat.
 Si rigido ceruix præciditur ense latroni,
 Si fur probrosum de cruce pendet onus.
 Quorum alter seuo corpus mucrone peregit,
 Clàm trepidus fluxas sustulit alter opes.
 Cùm simul hic animũ cū corpore mittat ad Orcũ
 Heu quo supplicio, qua nece dignus erit?

Ad Franciscum Dryandrum.

Vade salutatum properè mea Musa Dryandrum.
 Quem tulit Hesperio Castilis ora solo.
 Quid stas? quin agili mea pectore dicta cape sis?
 Quur es, quàm soleas, officiosa minus?
 An metuis longas ne nunc mittaris in oras,
 Quâ sol occiduo mergit in amne caput?
 Et cum non æquis didicisti gressibus uti,
 Non par sis, media deficiasq; uias?
 Pone superuacuum, non hinc abitura, timorem,
 Quem petis, hic ista ducit in urbe moram.
 Cùm fora contigeris summo confinia templo,
 Ducet in illius recta platea domum.

GEORG. ROTAL.

Illa stat (ut noris) Bistane proxima porte,
 Quam uagus irriguis Dilia pulsat aquis.
 Te cupit ut cythiſum, præruptaq; saxa capelle,
 Vt thyma Cecropiæ, ſeu Meliloton apes.
 Vt tu nectareos cuperes haurire liquores,
 Bellerophontæus quos pede fodit equus.
 Quid tollis uultus, pedibus quid ludis iniquis?
 Plus æquo quare nunc tibi ſtulta places?
 Anne quòd ille tuos exoptat cernere uultus,
 Qui citò Piëria nomen ab arte feret?
 Pone ſupercilium, ueſanos comprime geſtus,
 Quæ uenit indignis laus, odioſa uenit.
 Non hæc iudicio ueniunt deducta ſereno,
 Quod facit, immodico ductus amore facit.
 Sic ſolet amplecti deformes ſimia foetus,
 Sic catulos lambit Pannonis ursa ſuos.
 Quocirca poſt hæc tu diſce modeſtior eſſe,
 Ruſtica præclaris ne uideare uiris.
 At quas nunc dixi properè te conſer ad ædes,
 Et uiridi teneras fronde reuince comas.
 Solaq; ne uenias alia comitata ſorore,
 Deſer ad Auſoniam carmina facta lyram.
 Perlege dic animo iuuenis gratiſſime noſtro,
 Miſſa tibi teneris carmina facta modis.
 Multa leges quæ te forſan legiſſe iuuabit,
 Quilibet exemplū hîc quodq; ſequatur habet.

Mutius

Mutius Hetruscos ut proruit acer in hosteis,
Liberat ut patrios obsidione focos.
Nec metuit dextram stridentibus urere flammis
Vt possit patriæ consuluisse suæ.
Sic quoq; pro patria, pro religione tuenda,
Nos decet intrepida bella mouere manu.
Saxa, feras, ignes, strictum contemnere ferrum,
Vt patriæ sanctus non uioletur honor.
Hæc ubi pertuleris charo ualedicito amico,
Et repetas patriæ limina nota domus.

Ad Phyllidem cui speculum do-
no mittebat.

Quæ tibi Phylli damus facili precor accipe fronte,
Parua simul discas quid sibi dona uelint.
Pulchra tibi facies, nisi sis quoq; mente polita,
Iam decus ab formæ concidet omne tuæ.
Quare cùm speculi nitida sub imagine cernes
Et decus & formæ munera tanta tuæ.
Cura sit ut pulchris animum quoq; moribus ornes,
Non decet hanc facie degenerare sua.
Parce tamen nimium fragili confidere formæ,
Vt rosa, sic minima deperit illa mora.
Illa cadit morbis, tremulæq; ætate senectæ,
Post rapidos Virtus permanet una rogos.

Sybarita.

Non mihi magnifici curæ est opulentia Cræsi,
 Flaua nec exopto diuitis æra Mydæ.
 Non ego magnorum cupio diademata regum,
 Lataq; honorata sceptrâ tenere manu.
 Cum sceptris ualeant torquentes pectora curæ,
 Plena uoluptatis me mea uita iuuat.
 Martis opus ualeat, qui tristia concutit arma,
 Qui uocat armatos ad fœra bella uiros.
 Non mihi iucundum est gelidis recubare sub astris,
 Aspera cum niueo uertice sedit hyems.
 Aut Solis radios, aut æstus ferre flagrantem,
 Icarius siccos cum canis urit agros.
 Quin potius teneris operam nauare puellis,
 Et iuuat in molli delituisse sinu?
 Tutius est blanda Veneris certare palæstra,
 Grataq; Threïciæ filâ mouere lyra.
 Martia quam ualidis torquentem tela lacertis,
 Pectora in aduersos obuia ferre uiros.
 Bella iuuent alios, horrentiaq; arma sequantur,
 Ipse sequar dominæ dulcia signa meæ.
 Cingite odorati mea tempora, cingite flores,
 Serta libet nitidis imposuisse comis.
 Nunc placet unguentis perfundere corpus odoris,
 Quæ fert assiduo Sole perustus Arabs.

Nunc

Nunc bene uiuamus, genium curemus, amores
Adsint, huc dulcis tu quoq; Bacche ueni.
Te semper primis ego sum ueneratus ab annis,
Et tua dum uiuam numina Bacche colam.
Hinc procul, hinc tetrica discedite fronte Catones,
Non facit ad nostrum ruga seuera chorum.
Adueniant teneriq; sales, blandiq; lepôres,
Turbaq; ad urbanos ingeniosa iocos.
Hoc sic purpureus dulci cum matre Cupido,
Hoc iubet Idalijs Gratia compta rosis.
Sunt hodierna mihi non crastina tempora cure,
Fors stabit uacua cras mihi Parca colo.
Nil tibi uel firmum, uel polliceare beatum,
Omnia mors rapido proterit atra pede.
Quare uiuamus dum commoda tempora dentur,
Scimus ab infestis nil superesse rogis.
Qui sine delicijs nullas malè transiget horas,
Iudicio rectè sentiet ille meo.

In Beraldum quendam auarum.

Cur tantis miser enecare curis,
Cur auro nimis aggregando tempus,
Quo nil est melius, Beralde perdis?
Noctes atq; dies pecuniarum
Delectu sine supputas acruos,
Congestoq; manes in ere pauper,

GEORG. ROTAL

illi sic inbias, ut haud recedas
Primum quin alia negotiorum
Te curæ reuocent, ciboq; sæpe
Præ magno studio soles carere.
Et cum ditior alter haud in urbe
Sit quisquam, tamen hic tenere nemo
Te posset miseri data lucri spe.
Non iram rabidi times Leonis,
Latronisq; feri manus cruentas,
Non horres tumidas maris procellas,
Cum canis furit atra hyems pruinis,
Undas cum notus eruit profundas.
Quæuis deniq; despicias pericla.
Sic nunc te male suada uexat auri
Non explenda fames, premens auarum
Excecat sitis & cupido mentem.
O inquis rutilum, micans serenum,
O aurum columen meumq; numen.
Quid? num suffugiturus atra mortis
Nunc insane tibi uidere tela?
Nil tecum poteris pecuniarum
Nil auri stygias miser sub undas
Asportare, sed ut solutus ista
Vita, per fluvium ueheris atrum
Nil es diuitior futurus Iro.
Non Rex, non hominum Beralde quisquam,

Quæuis

Quamuis Imperium polos ad ambos
Extendat, sibi subiugetq; mundum,
Postquam functus erit die suprema,
Thesauris poterit frui beatis.
Sub terra tenui quiescet urna,
Que tunc illius haud potest uocari.
Cur tantis igitur necare curis,
Cur auro nimis aggregando tempus,
Quo nil est melius, Beralde perdis?

De Podagra.

Curarum Bacchus domitor de Cypride prolem
Sustulit, huic Podagræ nomen uterq; dedit.
Membra Venus soluit, soluit quoq; mēbra Lyæus,
Quid mirum est eadem si quoq; nata facit?

Ulciscendorum inimicorum ratio.

Vt lædas hostem furiosa quid induis arma?
Horrida sanguinea reijce tela manu.
Si cupis ulcisci, pectus uirtutibus orna,
Non alia melius læditur hostis ope.

Philostrati Epistola ex Græco translata.

Quòd tibi, nūc querula me dānas Cynthia uoce,
Non nisi teneras, uere tepente, rosas.

GEORG. ROTAL.

*Nil ego peccaui, nec tu mihi uilior equo es,
Qui solet, in capto pectore perstat amor.
Sed dum diuinam mecum consydero formam,
Flore tuo nitidas conspicer esse comas.
Atq; ita cum proprijs diues sis dotibus ipsa,
Non opus ascitis sum ratus esse rosis.
Floribus Oeniden Vates ornauit Homerus,
Natiuum dederat cui sua forma decus.
Sed neq; Peliden, nec iniquae sortis Atriden,
Nec proprio quisquis munere diues erat.
Nil opus externis, sat te bona propria laudant,
Te decorant uultus pulchra figura tui.
Inuida planta rosa est, subito marcescit, & illi
Quam citò, quod fuerat, deperit omne decus.
Adde quòd & tristi dicatur origine nata,
Testis erit Phœnix, Cypria testis erit.
Nam Cytheræa rose cum uellet carpere florem,
Spina nimis teneram lesit acuta manu.
Cypris ait, retine nostri monumenta cruoris,
Sic quoq; purpureo tincta cruore manet.
Tempora ne fuso decoremus pulchra cruore,
Vitemus florem quem fugit ipsa Venus.*

De Lacone quodam ex Græco.

*E pugna quidam compulsus uulnere cedens,
Abijcit e manibus scuta cruenta suis.*

At socios etiam cum uertere terga uideret,
Aptauit fessas ad fera bella manus.
Tendit in aduersos quamuis malè saucius hosteis,
Et tali socios increpat ore suos.
Quid cedis malè fida cohors? quid uulnera uitas?
Quàm fugere, in, festam præstat obire necem.

Querela Andromaches de inter-
fecto Hectore ex Libanio Sophista.

Me miseram malè quod timui nunc accidit, Hector
Non uoluit nostras pondus habere preces.
Nunc uidet baud semper uanū quod foemiua dicit,
Ah dederam monitus corde fauente pios.
Quò ruis ô coniunx, dixi, charissime coniunx?
Parce tibi, exitium mens generosa feret.
Hoc Hecube, rogat hoc uxor, quin paruulus infans
Ad patrias tendit brachia parua genas.
Ille nihil, uilem sed duxerat esse salutem,
Pro patrijs uoluit fata subire focis.
Ergo iacet manibus seui iugulatus Achillis,
Hei mors quàm multis flebilis illa fuit.
Hei quàm fata grauem secum traxêre ruinam,
Fata nimis Phrygio perniciofa solo.
Concidit urbs, Priamusq; parës, Hecubeq; fratresq;
Hic mecum Astyanax occubuitq; puer.

GEORG. ROTAL

Ille tuebatur uictrici moenia dextra,
Posthac optatam quis feret alter opem?
Omnia disperiêre, & me infelicior extat
Iliacas inter foemina nulla nurus.
Heu me quàm subito celebri priuauit honore,
Voluitur incertis quæ Dea nixa rotis.
Dardanios inter procures materq; paterq;
Nec minimum fratres obtinuere locum.
Quodq; fuit summum dicebar & Hectoris uxor,
Qui ualida uicit multa trophæa manus.
Bello erat ille ferox, & sepe progressus ad arma
In trepidam uertit Dorica terga fugam.
Spectabar, pariterq; omnes dixere beatam,
Hectoreo fueram quod bene nupta toro.
Sic igitur seros felix fortuna per annos,
Me sequi ad extremos debuit usq; rogos.
At non permisit nimium truculentus Achilles,
Quem tulit in luctus cæcula Diua meos.
Aetiona patrem Stygias demisit ad undas,
Et fratres seuæ tradidit ille neci.
Ille meam fædè matrem seruire coëgit,
Quæ prope nunc tacitas umbra uagatur aquas.
Et licet hæc poterant mala non toleranda uideri,
Tu tamen ærumnis mite leuamen eras.
Omnia præstabas unus quibus orba uidebar:
Tu uir, tu genitor, tu mihi frater eras.

At nunc indigno soluisti funere uitam,
Et nos hic omnes tristia fata manent.
Perdimur heu rapimurq; instant discrimina sæua,
Iam Graius Phrygias ignis aduret opes.
Rorantes Phrygio uideor mihi sanguine campos
Cernere, iam ciues sub iuga sædæ trahi.
Stuprari teneras nullo prohibente puellas,
Legitimi rumpi sædera pacta tori.
Ante oculos gladij; truces, flammæq; uagantur,
Non lux, non adimit nox mihi cæca metus.
Cessasti ut sæuas pro portis edere pugnas,
Argolico cæpit Troia patère duci.
O puer ab miserande puer, iam fortè prehensum
Ad turrin indignè te ferus hostis aget.
Marte pater sæuus fuerat, tu pendere pœnas
Cogêris, uitæ portio magna meæ.
Atq; utinam rigido uitam mihi finiat ense:
Vnde sed ô rebus tam bona fata meis?
Victorem captiua sequar, seruire iubebor,
Et minuent nostræ grandia pensa manus.
Perpetiar plagas, scissis lugebo capillis,
Vitaq; per lachrymas est peragenda mihi.
Nec scio num hostileis unquam uentura sub oras,
Infauisto tangam rura Pelasga pede.
Mox quoq; quis dubitat? Phthij cui nota libido est,
Hoc mihi sollicito concutit ossa metus.

GEORG. ROTAL.

Ex Græco Μουσικίῃ ἢ τῶν Ἀτῶνδρος.

Cypria sic Musis, ni numina nostra colatis,
Aligeri, nymphæ, tela timete Dei.
Sic Musæ, lepidis Martem Venus excipe dictis.
Nil facies, in nos non uolat iste puer.

Ex Græco Λεξιῖ.

Laudantur Thraces quòd cùm foret editus infans
In lucem, lachrymis ora rigare solent.
Rursum censebant illum tunc esse beatum,
Inijceret subitas cùm fera Parca manus.
Nam uarij semper casus uiuentibus instant,
Mors uenit innumeris certa medela malis.

Ex Græco τῷ Παλλὰς Ἄ.

Anceps nauigium uita est, iactamur in illa,
Vt solet æquoreis naufraga puppis aquis.
Lubrica sed uitæ cursum fortuna gubernat,
Dum facimus dubias per freta longa uias.
Hic habet aduersos, uentos habet ille secundos,
At sub humo portus omnibus unus erit.

Ex Græco τῷ ἀμμιανῶν fusijs.

Macronem in æstu paruulum,
Cùm fortè somno languidus
Sub fronde dormiret latens,

EPIGRAMMATA.

Debit hæc, quamuis uidearis ducere parui,
 In primis animum cura mouere tuum.
 Nec bene seruantur per iniquas parta rapinas:
 Vt male quærentur, sic lacerantur opes.
 Si uisa est multos felix tua uita per annos,
 Viuit adhuc dubiæ quæ stat in orbe rotæ.
 Fabula nec curas tota iactaris in urbe,
 Scommate te turpi foemina uirq; petit.
 Adde quòd & quuius digito designat euntem,
 Atq; air: hic auri est quem malus urit amor.
 Quòd si fortè æuum tranquilla per ocia duces,
 Corrasas hæres dilapidabit opes.
 Talis erit finis tantorum Batte laborum,
 Turpia successu lucra carere solent.
 Quid sis facturus si forsàn Batte requiris,
 Perlege quæ breuib; sunt tibi scripta modis.
 Quod tibi, quod soboli, charisq; nepotibus unà,
 Et decus & magnas accumulabit opes.
 Principio studeas claram relinquere famam,
 Nil illis melius nobiliusue uenit.
 Pondera differeunt fului preciosa metalli,
 Gemmaq; in Eois quam legit Indus aquis.
 At laus eximiaq; decus memorabile fame,
 Euadunt auidos non peritura rogos.
 His quærentur opes, nullo mercabilis auro
 Venit ab ingenij fama paranda bonis.

GEORG. ROTAL

Adde quòd & reprobis uultu Dea ceca sereno
Sæpe dat, & magnas suppeditaui opes.
Fama bonos solum nitidis amplectitur alis,
Reddit & æternum, præmia magna, decus.

Ad Iacobum Zagarum.

Ingenio facilis cùm te natura beauit,
Lubrica nec largas Diua negauit opes.
Vt facis ingenuas complectere gnauiter artes,
Numinaq; Aoniï iam tibi nota chori.
En tibi odorata Lauri de fronde coronam
In Clarijs nectit turba nouena iugis.
Huc celeres moueas gressus, hanc percipe laudem,
Post erit exequias clarior illa tuas.

Ex Græco Ἰ πᾶσι καὶ ἀ.

Contecto nascuntur Apes ex corpore tauri,
Ex animi Vespæ progenerantur equo.

Stephano Zyrlero Bauaro optimo musico, εἰς τὰ ἐγκαίνια Louaniensia.

En Bacchus tota regnat male sanus in urbe,
Numina nunc cuius scemina uirq; colit,
Limina nunc plateæq; sonant, & compita, Liber
Autor leticiæ nunc bone Liber ades.

Letantur

In antra mus traxit pede:
 Somno solutus, præ metu
 Vt gramen aura quod mouet,
 Toto tremebat corpore,
 Clamore concitat specum:
 Luctans sed hostem cum nece
 Dedisset, aduersarium,
 Inquit, peremi nunc grauem
 Et gestiens pelle exuit,
 Mox et superbus hanc suo
 Accommodauit corpori.
 Et iunceam clauam tenens,
 En, inquit, alme Iuppiter
 Nunc alter Hercules adest.

In quendam *ἐν τινὶ ῥημάστῃ*.

Siccine perpetua celebrandam laude poësin
 Configent linguae spicula seua tuæ?
 Quo tandē usq; feret stirps hoc Latonia monstrū,
 Et pariter Charites Pieridesq; Deæ?
 Cur studium damnas, à quo ceu fonte perenni
 Commoda uix ulli pernumeranda fluunt?
 Omnes certatim docti quod laudibus ornant,
 Qui clarum toto nomen ab orbe ferunt?
 Fallimur? an turba quocq; tu numeraris in ista,
 Inuidia quæ quod non didicere premunt?

GEORG. ROTAL.

*Parce uenenata conuicia dicere lingua,
Parce, Deus studiij tutor Apollo sui est.
Aut uitam uulgabo tuam moresq; nefandos,
Et Clarij uires experiere Dei.*

In Battum foeneratorem.

*Batte quid es tantum cumulando deditus auro?
Iam tibi canicies inficit alba comas.
Num te Nestoreos uicturum credis in annos?
En Libitina tuas pulsata acerba fores.
Non potes ad stygios aurum subducere manes,
Nil Iro Pbrygi est ditior umbra Mydæ.
Non mihi, sed paruis hæc colligo prolibus, inquis,
Quin etiam hæc summo cura probata Deo est.
Has committe illi qui nutrit, et omnia seruat,
Qui teneris uiridem floribus ornat humum.
Qui uolucres liquidum pascit per inane uolantes,
Destitui prolem non sinet ille tuam:
Haud ingrata foret supremo cura Tonanti,
Iusticia tantæ si cumulentur opes.
At tu posthabitis superis per fasq; nefasq;
Immensas turpi scenore cogis opes.
Hei mihi quàm cæcis tua corda sepulta tenebris,
Non cernunt quantum scœnæ crimen habent.
Namq; ego quid referam, quod nosti rectius ipse,
Quàm non sit summo res toleranda Deo.*

Debuit

Hoc igitur nostro pellatur ab ordine monstrum,
Quo non est toto peior in orbe lues.
Musica difficiles abigat de pectore curas,
Et uarios reddant organa mota sonos.
Dulcis & effundat sociales fistula cantus,
Sic fas est bilarem concelebrare dicm.
Gratia sic aderit gemina comitata sorore,
Sic aderit sumpta flauus Apollo lyra.
Pectora sic Paphijs nec erunt obnoxia telis,
Purpureus furtim quæ iaculatur amor.
Nec caput hesternus grauidum torquebit Iacchus:
Crapula nec tremulas stringet inepta manus.

Annus quo Carolus Cæsar Du-
ram expugnauit literis designatus.
Carolus æquoreis quòd non est piscibus esca,
Clade tua patuit iam tibi Dura satis.

Aliud.

Carolus ut periit uesanis Cæsar in undis
Nunc nosti, ô damno Iulia docta tuo.

Aliud de uastatione Brabantiaë
à Martino Rosio.

Siccine frugiferos nullcūq; uetante per agros,
Callidus indomito Rosius ense ruet?

Aliud de Ganda.

GEORG. ROTAL.

*Lenijt ut Caesar ciuiles Carolus iras
Subditur infami libera Ganda iugo.*

Lamberto Hario LL. Doctori.

*Queris ut Arctoa placeant mihi regna sub axe,
Hic ubi per uirides serpit Elister agros?
Omnia succedunt pro nostris prospera uotis,
Nescio quo regio me tenet ista modo.
Quaq; mihi fuerant uestris iucunda sub oris,
Sordescunt animo uilia facta meo.
Non ego lauticias nec opimæ fercula mensæ
Deliciasue moror Belgica terra tuas.
Illa alios moueant, uentris quibus unica cura est,
Nos aliam Phœbus suadet inire uiam.
Omnia uilescunt, uestri me curare mordet,
Isthic Theseus quos mihi iunxit amor.
Sæpe ego, quò uestros liceat mihi cernere uultus,
Colloquioq; frui, Dædalus esse uelim.
Aut agilem æthereas currum librare per auras,
Mopsopiam petijt quo fera Colchis humum.
Sed desiderium uestri mihi lenit Apollo,
Clarus ad æquoreæ littus utrumq; plage.
Nam seu Cecropijs intendat carmina neruis,
Seu feriat Latiae fila sonora lyra.
Tunc ego non homines inter mihi degere, uerū
Vel summo uideor proximus esse Ioui.*

Alexandro

Letantur curuiq; senes, teneræq; puellæ,
Quicquid inest animo triste, fugare student.
In seram festiua trahunt conuiuia noctem,
Et iuuat apposito peruigilare mero.
Pars cum formosa sermones cedit amica,
Lasciuos miscens ad sua uerba iocos.
Pars ducit socias ad mollia plectra choræas,
Vno Nyctileus personat ore pater.
Sic alij dirum refrunt sub pectore uulnus,
Quod uolucris fixit matre iubente puer.
Et repetunt alij titubanti limina gressu,
Ogygio uireis eripiente Deo.
At tu præcipuos inter mihi chare sodales,
Qua fallis longas nunc ratione moras?
An te dulcisonis operantem sacra Camœnis,
Detinet in casto Calliopeia sinu?
Desine, iam studijs opus est imponere frenum,
Hoc festum, hoc ratio temporis ipsa iubet.
Vndiq; nam letis resonet cum uocibus æther,
Festus & in tota perstrepat urbe dies.
Orgia conueniet quoq; nos celebrare Lyæi
Numina contemni ne sua forte putet.
Nam solet hunc semper uarijs affligere poenis,
Cui sua, quæ non uult, numina spreta uidet.
Testis Echionides manibus discerptus amicis,
Testis & abscisso crure Lycurgus erit.

GEORG. ROTAL.

Adde quòd & soleant illum celebrare Poëta,
Atq; sit Aönij pars quoq; magna chori.
Quare ubi Sol medio cras declinârit ab axe,
Et dederit numeros hora secunda suos.
Suchtenio uestras ueniam comitatus ad aedes,
ille sodalicij duxq; comesq; mei est.
Sed tamèn ut noris Iuuenis charissime nostros
Quo possis animos exhilarare modo.
Quiue diem celebres ad uestros uecta penates,
Imparibus uenit nuncia Musa rotis.
Non statues liquido spumantia pocula Baccho,
Non animus plenos est uacuare cados.
Haud decet hoc Phœbi cultores uiuere ritu,
Sobria qui Clarijs ora rigamus aquis.
Quod decet Aonidum sectantes signa sororum,
Ornatum uario flore reuince caput.
Dulcia contextis redimas Musea corollis,
Suppositum uiridi spargito fronde solum.
Sis procul Ebrietas tremulo teterrima uultu,
Turpis & innumeri fons & origo mali.
Vtq; animi taceam quòd tollas scæda uigorem,
Quòd tantum studijs ingenijsq; nocet.
Corporis enervas uireis, compellis & ante
Legitimam Parcas rumpere fila diem.
Eumenides stygijs te progenuere sub antris,
Et geris implicitas angue minante comas.

Hoc

Alexandro Suchtenio.

Iam senos iunctis compleuit cornibus orbes
Plenaq; noctuagis Cynthia fulsit equis.
Carmina cum primum rudibus resonantia plectris
Legitima misi conditione tibi.
Scilicet ut quando peterem, & tibi lecta fuissent,
Mandares nostros rursus adire lares.
Quin promissa facis? quid spe frustraris amicum,
Quid crucias lentis pectora nostra moris?
Nonne pudet uana mendacia fundere lingua,
Addere & aeternos in tua uerba Deos?
Impia nec metuis ne dent periuria poenas,
An credis rapidos irrita ferre notos?
Ne fallare caue, pietas sua foedera seruet,
Noxia periuros damna manere solent.
Iam satis infestas pauperunt carmina blattas,
Carmina deformi puluerulenta situ.
Quare (si sapias) primo quoq; tempore manda,
Ut repetant domini tecta propinqua sui.
Sic tibi qui facili donat nunc carmina uena,
Extremos faueat Phoebus ad usq; rogos.

In Querelam Pannoniæ ad Ger-
maniã à Paulo Rubigallo scriptam.
Perlege Pannoniæ miseras Germania clades,
Mœstaq; languenti uerba notata manu.

GEORG. ROTAL.

In sua conqueritur grassari uiscera Turcan;
Omnia crudeli qui loca cæde replet.

Qui patrios sceleratorum funere uultus,
Qui teneras Christi diripit hostis oues.

Aspice quàm tristi suspiria pectore ducit,
Immites possent illa mouere feras.

Aspice Pannonio stagnantes sanguine campos,
Atq; cadaueribus squallida rura suis.

Tristia deserte tangant te fata sororis,
Auxiliatrices ser miserata manus.

Nox Mahometigenæ ducetur serua Latronis,
Si modo quam debes, ferre graueris opem.

Heu ubi nunc uirtus Latios quæ contudit hostes,
Vindice quæ peperit clara Trophæa manus?

An nunc imbellis contra iacet illa tyrannum,
Qui laniat summi sæuis ouile Dei?

In ueteres consurge ferox Germania uires,

Quis tua nunc mollis pectora torpor habet?

Fortia cum mœsta coniungito castra sorore,

In trepidam uertes Turcica terga fugam.

Pannonia Scythicum Germania depulit hostem,

Accedet titulis hæc quoq; fama tuis.

Si renuas simili uereor labefacta ruina,

Ne decus amittas nominis omne tui.

Græcia si gelidum Thraces iuisset ad Hæmum,

Non daret infando colla premenda iugo.

Quare

Quare ne dubita fessis succurrere rebus,
 Iam decuit longas pondus habere preces.
 Hoc soror, hoc optat magnis Ecclesia uotis,
 Huc tua te uirtus, claraq; fama uocat.

Ad Paulum Rubigallum.

Magna quidem laus est, et nomine digna perenni,
 Aspera pro patrijs arma mouere focis.
 Non minor, ingenium patriæ conferre iuuanda,
 Iustaq; Pieria bella ciere tuba.
 Pæonis ora iacet diro subiecta Tyranno,
 Et premitur uarijs exagitata modis.
 Nec nisi tu quisquam studijs addictus honestis,
 In tam difficili tempore præstat opem.
 Id bene cum facias meritò celebraris honore,
 Et summo pietas est tua grata Deo.
 Aut socia arma feret citius Germania pugnax,
 Aut serò lentas est dolitura moras.
 Ut res cunq; cadat, patriæ decus esse fereris,
 Non manet ingenium gloria parua tuum.
 In hominem diuitem, sed sordidum,
 Ex Græco.

Te diuitem quiuis uocat,
 Atqui te ego prorsus puto
 Mortalium pauperrimum:
 Nam diuites usus facit.

GEORG. ROTAL.

*Vt tunc si tuis, tua
Fiunt, at heredi tua
Servare si decreueris,
Aliena iam facis tua.*

In blandum quendam obtre- ctatorem.

*Dux ille prudentissimus Vatum omnium
Nullisq; Homerus sat canendus laudibus,
Non hic minore dignus est, inquit, odio,
Qui subdolus aliud premit sub pectore,
Sermone sed promit aliud, quam regia
Plutonis obscuri domus. quate putas
Scelesti tandem obnoxium poena fore?
Qui blandus es coram mihi, sed impie
Traducis absentem, simulates seris
Iunctissimos inter et amicos optimos?
Aliud studes nihil, id opus tibi proprium est.
Non una Erinnyes pectus obsidet tuum,
Sed quicquid usquam tres sorores anguium
Vel uiperarum colligunt, his te movent,
Indunt furorem liuidis praecordiis.
O quas mihi scelesti quas poenas dares,
Ni Christiana charitas nunc impetum
Lesi coerceret animi, tantum tibi,
Ne blandus ut sis amplius, denuncio,*

Animumq;

Animumq; fucatum geras, aut sis mihi
Amicus, aut hostis, nihil medium uolo.

In Philobardum.

Sepe Cupidineis quereris Philobarde sagittis,
Torqueriq; sero pectus amore tuum.
Pharmaca nequicquam medica tibi poscis ab arte,
Reijciunt talem uulnera cordis opem.
Paupertas tandem restinguet pectoris aestum,
Cum male iam patrias dilapidâris opes.
Sin minus immutat quod & alterat omnia tempus,
Ardoris ueniet certa medela tui.
Quid si nec longi tempus tibi finiet æui,
Solliciti laqueus finis amoris erit.

Hieronymo Campensi suo.

Que nos fata uetant ijdem consistere terris,
O nimis in luctus officiosa meos?
Optavi quoties summis Hieronyme uotis,
Ut liceat tecum uiuere & esse simul.
Te duce Pierios ut possem uisere colles,
Molliâq; Argolicis labra rigire uadis.
Magnaq; quæ fuerat uacuas spes iuit in auras,
Misisti ut est nuper terra relicta tibi.
Quid fiet? precibus cum pugnent sydera nostris,
Est mihi cura tui, sit tibi cura mei.

GEORG. ROTAL

In Gandam.

*Incluta qui spectas antiquæ moenia Ganda,
Mœnia uicinis inuidiosa locis.
Arma quid hic pariter possint ciuilia discas,
Quæ turbent summo maxima quæq; gradatæ.
Quæ potuit septem regum circumdata signis
Lucida uictrices tollere ad astra manus.
Quæq; alijs semper uiguit dominata, nec unquam
Præbuit ancipiti colla premenda iugo.
Perpetuò celebres quæ duxit ab hoste triumphos,
Dum status incolumis forsq; benigna fuit.
Illam sedicio terrendo turbida uultu
Perdidit, atq; armis obruit atra suis.
Squallida nunc ueteri premitur uiduata decore:
Heu ubi nunc uirtus, altaq; sceptrâ iacentæ*

Querela Ionæ Prophetæ.

*Tempore quo iacui fatis agitatus acerbis,
Et premeret rigida sors uiolenta manus.
Ad Dominum mœsto fudi de pectore uoces,
Et iussit querulas pondus habere preces.
Clamaui Stygijs penitus demersus in antris,
Et facili questus audiit aure meos.
Acquoris immensas abs te proiectus in undas
Delitui, rabidis undiq; cinctus aquis.*

Turbini

Turbinibus pressusq; tuis, tristiq; procella
Sorpserat hoc fluctus Oceanusq; caput.
Hei mihi dicebam misero quid deniq; restat,
A facie abiecit me DEVS ipse sua.
Non ego quâ fulgent Solymæe mœnia gentis
Conspiciam templi culminis sancta tui.
Quæ mihi spes uitæ? uatūm circumdedit æquor,
Contegit alga caput, tristis abyſsus habet.
Visceribus fueram terræ submersus in imis,
Meq; profunda sua mole premebat humus.
At tua nunc bonitas me fauce reduxit ab Orci
O Deus ô uitæ spesq; salusq; meæ.
Cum deploratus tenui uix pascerer aura,
Et propè iam uitæ spes mihi nulli foret.
Tum mihi tum bonitas subiit tua, qua benè fretus
Abs te sum querula uoce precatus opem.
Ad tua uenerunt lachrymosæ templa querelæ
Quâ procul hinc Solymæe mœnia clara patent.
Qui sibi confidunt & res sectantur inanes,
His summi bonitas excidit alma Dei.
Sacrificabo tibi meritæ præconia laudis,
Hæc tibi supremo uictima grata Deo est.
Proq; salute mea Domino pia uota rependam,
Dux manet hic uitæ præsidiumq; meæ.

GEORG. ROTAL.

De diuina prouidentia & amore
erga genus humanum.

Tantane peruersas agitat uesania mentes,
Res curæ humanas ut neget esse Deo?
Talia quis queso furor est audere fateri,
Non homini, summo nec toleranda Deo?
Prouida munifici moderatur cura Tonantis,
Quicquid habet tellus, quicquid Olympus habet.
Quid dubitans hæres? crudelem respice coruum,
Deserat implumes ut fera mater auis.
Auolat ut leui pullos exclusit ab ouo,
Hac cura foetus tangitur illa sui.
Quid faciant miseri? quò se tueantur & atram
Latranti poterunt pellerè uentre famem?
Mater abest, tutore carent, qui præbeat escam
Auolat, in summo mors sedet atra loco.
Descendant? alta constructus in arbore nidus,
Hoc uetat, & plumis corpora parua carent.
At bonitas immensa Dei sustentat & auget,
Ne pereant dum omni destituuntur ope.
Efficit ut nido uermes generentur in alto,
His alit & uegetat membra tenella cibus.
Si sic conseruet uolucres ratione carentes,
Quanta nos, credis, sedulitate fouet?

De Pudoris & Amoris dissi-
dio, Fabula.

Vt genus humanum toto fecisset in orbe
Iuppiter, affectus indidit omne genus.
Hic sua castra tenent semotis gaudia curis,
Illic spes animum credulitate fouet.
Tristitia hic seuo praeordia uulnerat ictu,
Illic stat gelido pallidus ore Timor.
Iraque, quique imis animi Furor ossibus ardet,
Hac odium, ex illa parte fatigat amor.
Atque alios iussit regnare in pectore motus,
Ictaque non paribus corda cedere modis.
Omnes cumque sua uigileis statione manerent,
Solutus abest tenero qui sedet ore Pudor.
Hunc quoque cum uellet per densam inducere turbam,
Cur Pudor his, inquit, uis cruciari malis?
Ille repugnabat, sed Iuppiter instat, et urget
Acrius, et tandem sic Ioue uictus, ait.
Non ueniunt in idem, nec in una sede morantur,
Imperiosus Amor, purpureusque Pudor.
Si me uesanae cogar miscere cateruae,
Hoc liceat precibus pondus inesse meis.
Ingrediar, si non furioso turbidus ore
Has mecum sedes ingrediatur Amor.

GEORG. ROTAL.

Si subit, admotis quàm primum subditus alis,
Effugiam celerit cæta superba pede.
Hæc causa est cur sit perfrictæ frontis amator,
Quæq; sub ob, cæro fornice scorta sedent.

Ad Iacobum ab Efs.

Si dulcèis Iacobe iuvat percurrere nugas,
Perlege sunt lepidis carmina plena iocis.
Vrbs iacet Vtopijs longè notissima terris,
Quam uiridante Anydrus perluit amnis aqua.
Hic habitat ueri nimium malè prouidus augur,
Doctrina celebris uir studioq; grauis.
Qui quoties rutili scrutatus ydera cœli,
Dicebat populo fata futura suo.
Credebant sese ueteres audire Sibyllas,
Aut Manto fufis uaticinare comis.
Aut e saxoso sibi reddi oracula rupe,
Hic ubi stat Clario Delphos amata Deo.
Pastor erat sacri curabat munia uerbi
Eximium celebri nactus honore locum.
Qui simul ascendit sublimis fulcra cathedræ
Docturus populum de pietate rudem.
Aethereas subitè concepit pectore flammæ,
Nec mora fatidicos protulit ore sonos.
Pœniteat scelerum, uitæ maleficta prioris
Corrigite, innocui uiuite, finis adest.

*In quibus ipsius certissima lucet imago,
 Qui clarum è supera ducimus arce genus.
 Ille pater seruat charisq; parentibus orbos,
 Et quibus humanum deficit auxilium.
 Quin prius ardentem genitrix deponat amorem,
 Deferat ut uentris pignora chara sui.
 Quàm pater æternus toto sibi pectore iunctos
 Deferat, aut promptam ferre grauetur opem.
 Spes igitur sit nostra Deus, qui cuncta gubernat
 Qui pater, ac orbis mite leuamen adest.*

De Inuidia ex Græco.

*Nil peius liuore, boni hoc sed fertur habere,
 Cultoris rodit lumina corq; sui.*

In Liuorem.

*Tela quid ô liuor, scelerata quid induis arma?
 In poenas demens hæc geris arma tuas.*

*Epitaphium Scurrulæ cuiusdam
 eximij potoris, ex Erasino Roterod.
 carmine Elegiaco redditum.*

*Siste gradū, tumuliq; legas quod marmore scriptū
 Non facient longas carmina pauca moras. (est,
 Sed tacito cupiam quo uerba sacerrima dicit,
 Sacrificusq; suas murmurat ore preces.*

GEORG. ROTAL.

**Ne clamosa meos abrumpant murmura somnos,
Et repetat uigilis guttura sicca sitis.
Conditus hoc etenum sterto bene Scurrula saxo,
Qui Bacchi quondam mysta celebris eram.
Gurges eram uirum, uita dum pascerer aura,
Et potui plenos euacuare cados.
Sed cum bis septem triuissim lustra bibendo,
Compresit uehemens lumina nostra sopor.
Ut sit cum grato maduerunt membra Lyæo,
Exeris & uires dulcis Iacche tuas.
Atque ita potandi fuit actio molliter æuo,
Idem uiuendi qui mihi finis erat.
Quare non graue sit tibi dicere Candide Lector,
Potoris tanti molliter ossa cubent.
Et tu qui Bacchi nunc gaudes esse sacerdos,
Quemque iuuant sapidi pocula plena meri,
Ne rursus nostras stringat sitis arida fauces,
Humectes largo sicca sepulchra mero.
Sic te Thyrsigera facilis cum Menade Bacchus
Adiuuet, & nulla discruciare siti.
Neue loqui quisquam, teneat cum corpora somnus
Aut potum, uel per somnia, forte putet.
Discedas, nec enim nunc te retinebo Viator,
Sed gressu strepitum non faciente, Vale.**

Spem faciunt dulci perfuncto membra sopore,
Quæ mihi sunt orto somnia uisa die.
Omnia uesanus terræ cum pontus haberet,
Iactatur tumido nostra carina mari.
Vndoso pressos uidi sub gurgite montes
Dirigui, toto pectore sanguis abit.
Tum mihi nescio quis rutilo spectabilis auro
Astitit, & tutus cum pare dixit eris.
Pone metus uacuum uos instaurabitis orbem,
Hæc tibi sunt summo nuncia missa polo.
Dixit & in tenuis euauit impiger auras,
Mox timidus nostro pallor ab ore fugit.
Et scapha fert (mirum) tumidas inuicta præcellas,
Et longè fluctus assilientis aquæ.
Arte laboratas sorbebant æquora puppes,
Fortis ad insanas nostra manebat aquas.
Sic quoq; Deucalion sæuis seruatus in undis,
Cum consorte tori dicitur esse sui.
Quapropter summas nauim tollamus in ædeis,
Expectaturi dum uenit illa dies.
Illa ait, ascendas, in me mora non erit ulla,
Callida credentem fallere sueta uirum.
Nam cum furtiuo consuêrat adultera lecto
Fœdera legitimi rumpere casta tori.
Tunc etiam certam mœcho condixerat horam,
Quæ caperet socij gaudia leta tori.

GEORG. ROTAL.

*Quid facis, ô quæ te quæso dementia coepit?
Simplicitas thalamos inquinat ista tuos.
Dum te naus habet, uxorem possidet alter,
In tepido moechum confouet illa sinu.
Interea thalamos temerarius intrat adulter,
illum nec tardo est illa secuta pede.
Huic memorat stupidi phantasmata uana mariti,
(Nam noto minimè credidit illa uiro)
Ab miserum quàm te fallunt tua sydera, dixit,
Omnia qui mundi sic peritura putas?
Qui uentura canis, cum te præsentia fallant,
Nec stupidus sentis coniugis acta tuæ.
Interea mea Lux Veneri libemus, et ille
In naui sedeat nocte dieq; sua.
Tali cum stupidum rideret uoce maritum,
Oscula amatori cum daret illa suo.
Mox alter solitas uenit riualis ad ædeis,
Et dubius clausas ambulat ante fores.
Incertum est quid agat, tandem firmatior audet,
Ostiaq; intrepida pulsat operta manu.
Surgit et insanum cum callida sciret amantem,
Risit amatorem talibus illa suum.
Serus ades, præcepta tibi sunt gaudia, nunquid
Horrida formidas funera? serus ades.
Ille nihil metuo, dixit, preciumq; precesq;
Fudit, cum precio respuit illa preces.*

EPIGRAMMATA.

Hei mihi finis adest, Christi nos ante tribunal
 Horrendæ sistet uox trepidanda tubæ.
 Autumni tulerit cum trisua tempora quarti
 Nubila de liquidis Pleiâs orta uadis.
 Quicquid erit perdet, sua rumpet uincula Nercus,
 Oceani tumidis omnia subdet aquis.
 Hunc signate diem, memoriq; recludite mente,
 Credite turbati hic ultimus orbis erit.
 Quare ne magni nos opprimat ira Tonantis,
 Componat uitam quilibet ante suam.
 Dixerat, ast omneis ingens inuaserat horror,
 Sanguis abit, nimio corda timore micant.
 Magna uiri uirtus uitam spectata per omnem,
 Et pictas certam promeruere fidem.
 Formidant tremuliq; senes, castæq; matrone,
 Et nondum socio nupta puella uiro.
 Dona ferunt templis, sacri sparguntur cdores,
 Cum gemitu fundit credula turba preces.
 Quisq; Deos teneris coluit quos semper ab annis
 Poscit opem, hic Paulo dona dat, ille Petro.
 Sumptibus hic structas donat regalibus ædes,
 Agricolas Diuis nuncupat ille boues.
 At qui credebat nullam post funera uitam,
 Fortiter immensas dilapidabat opes.
 Quid facitis? uanis præcludite uocibus aures,
 Ah nimis insano dedita turba uiro.

GEORG. ROTAL.

Non bis prædixit periturum cladibus orbem,
Qui regit & cœlos & simul astra Deus.
Hic dedit in signum cœlestem fœderis arcum,
Intra septa feras qui cohibebit aquas.
Iam quoq; finitimas rumor compleuerat urbes,
Incuſſit trepidos sæuus ubiq; metus.
Omnia spectasses magno confusa tumultu,
Crudelem queritur fœmina uirq; diem.
Quicqd ubiq; actū est, nō est benè singula prōptū
Scribere, res longas posceret illa moras.
Hoc de Vate tamen: namq; altius ista referre
Quid uetat? est lepidi fabula plena ioci.
Fortè sub hoc tempus lux illa nouissima mundi,
Quo pallens tremulum proderet orbe caput,
Non aliàs cœlo cecidēre frequentius imbres,
Fit fragor, ætherea fulgur ab arce uenit.
Hec auxēre fidem, pauidos auxēre timores,
Cui libet & certum, quod metuebat, erat.
Hic igitur credens ipsum iam tempus adesse,
Quo mundi uastum dissolūatur opus.
Vxori lachrymis ita tandem fatur obortis,
O coniux animo charior ipsa meo.
Mox aderit tempus uastus quo concidet orbis,
Signa uides cœlo iam manifesta dari.
Quid fiet nobis? restat spes nulla salutis?
Restat, & hæc animo d. Etta reconde tuo.

Si mihi nec pateat reſeratis ianua clauſtris,
Nec licet optati gaudia ferre tori,
At precor hoc, inquit, digneris ut oscula ſaltem
Iungere quâ rimis ſumma fenestra patet.
Sed cupidum meretrix nimium cùm ſenſit amâtem,
Quid faciat mœchum conſulit illa ſuum.
Hec mihi res, inquit, curæ ſit, ut oscula figat,
Mox denudatas præbuit ille nates.
Oscula porrexit, fraudem cùm ſenſerat, ira
Percitus, ulciſcar hoc ego crimen, ait.
Nec mora ſtri ſenti candescens forcipe ferrum,
Quâ patet in turpes abdidit uſq; nates,
Vulnus ut accepit, undas undasq; ſonabat,
Ah pereò, in tota uox fuit una domo.
Quæ ſimulac trepidas Vatis peruenit ad auras,
Obruta iam tumidis cuncta putabat aquis.
Chara ueni clamat coniux, incidere funem
Iam paro, cur lentas neſtis inepta moras?
Incidit, tectoq; miſer delapſus ab alto,
Conſciuit ſeuam ſic ſibi penè necem.
De mœcho rumor ciues diſperſus in omnes,
Furtiſq; laſciuæ coniugis acta patent.
Fabula ſed tota Vates iactatur in urbe,
Præmia ſtulticiæ ſic tulit ille ſuæ.

Ad Paulum Rubigallum.

GEORG. ROTAL

Paule nouenarum studiis excolte sororum,
Atq; animi pariter iam noua cura mei.
Si libet, & tenuis non aſpernabere menſas,
Quales Panthoïdes fertur amaſſe ſenex.
Cras ſimul ac quintam gnomœon ſignauerit horam,
Hoſpitij ſubeas tectâ propinqua mei.
Feſta cataphracti celebrabimus annua Diui
Nomina de duro qui gerit Agricola.
Pocula nec timeas quorum non tangor amore,
Frons alio nobis exhilaranda modo eſt.
Muſica pro Baccho pellet de pectore curas,
Quæq; dabunt gratos organa mota ſonos.
Quapropter poſita uiſcs grauitate ſodalem,
Conſortem ſtudiij Paule diſerte tui.

M. Sigismundo Thordæ
Pannonio.

Mi Thorda Latiae decus Camœne,
Et Graiae pariter decus Mineruæ,
Si non ſit graue nec tibi moleſtum,
Cras cùm Sol medium reliquit axem,
Et quintam ſimulac notauit horam,
Ad noſtras uenias rogamus ædeis,
Sumpturus tenuem leuemq; cœnam
Qualem Pythagoras probaret ipſe,
Qualem Pierides Dæ requirant,

Conditum

Conditam salibus, leporibusq;
Conditam teneris iocis, uafriſq;
Fabellis, tamen haud ineruditis.
Nam feſtum celebrabimus Georgi,
Qui celſo reſidens equo pudicam
E diro rapuit Draconis ore
Tutatusq; Deo cſt iuuante nympham.
Quocirca ad ueterem ueni ſodalem,
Nec ſpernas tenues precor paratus,
Mi Thorda Latiae decus Camæne,
Et Graia pariter decus Mineruæ.

Ad Arnoldum Veuelium.

Cum procul hinc alias diſcedere cogar in oras,
Et ſera nos pariter fata manere uetent.
Accipe poſtremos non inter habende ſodales,
Carmen & hoc certi pignus amoris habe.
Seua prius dulcem producent æquora uitem,
Nec ſcindet ſolitam uomer aduncus humum.
Lunaq; flammigero præbebit lumina fratri,
Et tepido clarum ducet ab axe diem.
Quàm tenuis unquam uaneſcere poſſit in auras,
E noſtræ tui pectore cedat amor.

In Coronam regiam.

Nobilis es fateor, rutilisq; onerata lapillis,
Innumeris curis ſed comitata uenis.

GEORG. ROTAL.

*Hoc bene si possent omnes expendere, nemo
Nemo foret qui te tollere uellet humo.*

Nicolao à Silslau.

*Accipe paruum funebria scripta sororum,
Ipso te breuib' clausa iubente modis.
Atq; ea perpetuum nostri sint pignus amoris,
O animo iuuenis non dubitate meo.*

Epitaphia duarum filiarum claris-
simi Viri D. Michaëlis à Silslau, He-
lenæ & Iustinae.

*Hic Helene recubo tenui mandata sepulchro,
Erepta innumeris morte fauente malis.
Vix dum prima meos implerat Olympias annos,
Cum mihi sunt uitæ stamina rupta mee,
Desine chæra parens incessere fata querelis,
Non mihi mors uitam sustulit, illa dedit.*

Aliud, Iustinae à Silslau.

*Hic Iustina tegor, corpus tellure quiescit,
Perfruitur anima gaudijs.
Quæ DEVS electis summi promisit Olympi,
Quis non beatam prædicet?
Antè ego quàm seuas potui sentire procellas,
Fluctusq; mundi turbidos,*

(Tres

(Tres mihi nataleis ierant) properata perosam
Libitina uitam finiit.

Ioanni Rotallero fratri suo.

Extrema uitæ linea est mors omnibus
Statuta, inuitabilis

Etiam casa licet ocularis intima,
Aut abdito terre sinu.

Quoquo pedes flectas pari sequitur gradu,
Semper lateri adhæret comes.

Quin quo die primum suâues ætheris
Captamus auras editi:

Mors atra uitâq; sociatæ adsunt simul,
Iunctoq; prorepunt pede.

Præliaq; in imis sæua uisceribus cient.
Nec finis ullus pugne adest,

Quo ad caduci corporis constringimur
Isto retenti ergastulo.

Quod quidem ita cùm sit, uiribus decet omnibus
Industriaq; incumbere,

Vt, donec agitet spiritus præcordia
Mentisq; consistat uigor,

Summi Tonantis reueremur numina,
Illiq; honorem debitum

Qua conuenit pietate præstemus, deim
Et patriæ & parentibus.

GEORG. ROTAL.

Aequi colamus studia, nec honesto utile
Præponderemus improbi.
Sic transigamus temporis uitam brevis
Filoq; pendentem leui,
Bonam interim spem ueluti clypeum decet
Animo uirili obtendere,
Ne rebus, animus de statu præceptis suo,
In asperis fractus ruat.
Nec insolescat atq; luxu diffluet,
Fortuna elatus prospera.
Sed quæ DEVS dat, leta siue tristia
Forti feramus pectore.

Ad Sigismundum Thordam Pannonium.

Exornant alij titulis sua scripta superbis,
Principibusq; dicant carmina docta uiris.
Splendida magnificos ostentat charta triumphos,
Et resonat Claria Martia bella tuba.
Hac sedet insignis solio, sceptrisq; decorus
Cæsar, & ætherea regna tuetur ope.
Illa Rex Tyrio fulget sublimis in ostro,
Atq; pater patriæ dicitur esse sue.
Hæc canit insigni ueras in Principe laudes,
Illa refert magni fortia facta ducis.

Deniq;

EPIGRAMMATA.

66

Deniq; per totas splendent Epigrammata chartas,
 Virtutisq; docent non morientis opus.
 Cur non magnificos titulos, cur nomina regum
 Non etiam referant carmina nostra rogas?
 Conueniunt magnis hæc ornamenta Poëtis.
 Clara quibus Phæbus pandit ad astra uiam.
 Nos, qbus ingeniũ tenue est, quibus author Apollo
 Carminis, exiguas suppeditauit aquas,
 Exiguum charis Epigramma dicamus amicis,
 Et quas de tenui rure paramus opes.

Εἰς οἶνον Φλυδῆ ὕμνος.

Quid iuuat in multam conuiuia ducere noctem,
 Quid iuuat ad positum peruigilare merum?
 Ista iuuet Thraces, & diros uita Cyclopes,
 Crimina quiq; putant nulla notare DEVM.
 Nondum tantarum cautum dispendia rerum,
 Vitaq; tam multis reddidit aucta malis?
 Ah miser, & multo uix expurgande ueratro,
 Ante uides oculos qualia damna tuos?
 Quo uigor ille tuus, ualidaq; in corpore uires?
 Quoue abiit uultus tam bona forma tui?
 Per se sunt uarijs obnoxia corpora morbis,
 Maiora accumulas tu sine fine mala.
 Perpetua affecti cruciat uertigo cerebri.

GEORG. ROTAL.

Lumina perpetuo stillant rubicunda liquore,
Heret & immodico lingua retenta mero.
Respiras quoties exhalas gutture pestem,
Tetrius ore tuo nulla Mephitis olet.
Non hæc ætatis quereris labefacta ruina,
Non anni portant crimina tanta tui.
Iam teneræ flaua uernant lanugine malæ,
Nec fex sunt uitæ lustra peracta tuæ.
Nonne pudet primi florem tam turpiter æui
Elapsis ueluti deperijsse comis?
Non homo, sed uiuum potius dicere cadauer,
Parsq; tui officium non facit ulla suum.
Si non damna tui moueant te corporis illa,
Nec tangat sobolis te pia cura tuæ.
Cum tibi supremi sedet indita imago Tonantis,
Quæ missa æthereæ uenit ab arce plage.
Hanc saltē pudeat, quæ nil præstantius usquam est,
Vsque adeo sædis commaculare notis.
Verba Dei moueant, cuius quo lentior ira est,
Hoc magis infesta uulnerat illa manu.

Ex Græco τὸ γαυόν.

Ab nimis erramus quotquot uitalibus auris
Vescimur, & cæcis inducti fallimur umbris.
Munera dum Diuûm iusta donata bilance
Pectore perferimus stolido nam quisquis egenus

Immiti

Immiti pressus sub paupertate laborat,
Mcestus in innocuos fundit conuicia Diuos,
Virtutem negligit propriam, atq; è pectore robur
Eijcit, atq; odit coeli formosa tueri
Sydera, nec quicquam præstare aut dicere magnū,
Hic ubi diues adest, trepida formidine captus
Sustinet, at duræ illi ærumnæq; pudorq;
Anxia perpetuo consumunt pectora morfu.

Verum cui aspirat blandis Rhamnusia uentis,
Munere quicq; Deūm est iā sceptrā potentia nactus,
Non hominem sese esse putat, sed stirpe creatum
Mortali, & gressus humili se figere terræ
Immemor, insano fertur super æthera festu,
Fulmineq; & tonitru instar Iouis omnia terret.
Ac quamuis parui sit corporis, erigit altè
A ceruice caput, mortales despicit omnes,
Letaq; formosæ connubia Pallados ambit.
Deniq; ubiq; uiam sibi ad alti culmen Olympi
Querit, ut æthereos inter numeratus alūmnos
Splendida cum magnis agitet conuiuia Diuis.

Ast Ate tacito torquens uestigia gressu
Tandem uerticibus non expectata propinquat,
Iamq; senes urget iuuenili prædita forma,
Iam rursus iuuenes uultus induta senileis

GEORGE ROTAE.
Ad Sigismundum Thordam
Pannonium.

*Sæpe rogas cur parua sequar, relinquare parua,
Heroaq; iubes bella referre tuba.
Non mox se tumido debet committere ponto,
Si qua solet paruo ludere cymba lacu.
Dum nimis alta petit, liquefactis Icarus alis
Decidit, & rapidis nomina fecit aquis.
Sic mea Pegaseis nondum circumdata pennis
Musa, per aethereas horret abire vias.*

FINIS.

FRANÇO FORTI, EX
Officina Petri Bru-
bachij,

ANNO M. D. XLVI.

